

Usklađenost financijskih izvještaja u djelatnosti trgovine sa zahtjevima objave standarda

Štefančić, Marko

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:207343>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-10**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Računovodstvo i revizija

**USKLAĐENOST FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA U
DJELATNOSTI TRGOVINE SA ZAHTJEVIMA OBJAVE
STANDARDA**

Diplomski rad

Marko Štefančić

Zagreb, kolovoz, 2021.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Računovodstvo i revizija

**USKLAĐENOST FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA U
DJELATNOSTI TRGOVINE SA ZAHTJEVIMA OBJAVE
STANDARDA**

**COMPLIANCE OF FINANCIAL STATEMENTS IN TRADE
SECTOR WITH STANDARDS' DISCLOSURE
REQUIREMENTS**

Marko Štefančić, 0067497606

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Ivana Pavić

Zagreb, kolovoz, 2021.

Marko Štefančić

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____ diplomski rad _____
(vrsta rada)
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, _____

(potpis)

SAŽETAK

Kako bi se osiguralo razborito i kvalitetno donošenje poslovnih odluka potrebno je pravovremeno, pouzdano i sveobuhvatno izvještavanje koje omogućuje zainteresiranim korisnicima donošenje ispravnih odluka a što je dodatno naglašeno s obzirom da je jedan od trenutno važnijih projekata IASB-a *Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju*. U radu se pojmovno određuje djelatnost trgovine te regulatorni okvir relevantan za trgovinu, prikazuje se pojam financijskih izvještaja i značajnih informacija unutar izvještaja te se prikazuju zahtjevi objava standarda značajnih za djelatnosti trgovine.

U konačnici, u glavnom dijelu rada analizira se usklađenost financijskih izvještaja tri poduzeća unutar sektora trgovine s obzirom na zahtjeve objava sukladno MSFI-jevima vezanim za najznačajnija područja izvještavanja u trgovini te se daje ocjena usklađenosti i prijedlozi poboljšanja objava analiziranih izvještaja.

Ključne riječi: financijski izvještaji, djelatnost trgovine, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

SUMMARY

In order to ensure prudent and quality business decisions, timely, reliable and comprehensive reporting is needed, which enables interested users to make the correct business decisions, which is further emphasized given that one of the currently most important projects of the IASB is *Better Communication in Financial Reporting*. The paper conceptually defines the activity of trade and the trade-relevant regulatory framework, presents the concept of financial statements and significant information within the financial statements and presents the requirements for the disclosures of significant standards for the trade industry.

Finally, the key part of the paper analyses compliance of the financial statements disclosures of three companies within the trade sector with regard to IFRS relevant for the most important areas of financial reporting in trade and the assessment of compliance and suggestions for improvements of the disclosures are given.

Key words: financial statements, trade sector, International Financial Reporting Standards

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
1.1	Predmet i cilj rada.....	1
1.2	Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3	Sadržaj i struktura rada	1
2	SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U DJELATNOSTI TRGOVINE	3
2.1	Pojam djelatnosti i vrste trgovine u Republici Hrvatskoj.....	3
2.2	Regulatorni okvir djelatnosti trgovine u Republici Hrvatskoj.....	6
2.3	Financijski izvještaji kao instrument javne objave o poslovanju poduzeća	9
2.3.1	Korisnici financijskih izvještaja	11
2.3.2	Projekt <i>Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju</i>	12
2.3.3	Značajne informacije financijskih izvještaja	14
3	ZAHTEVI OBJAVA ZNAČAJNIH STANDARDA U DJELATNOSTI TRGOVINE	16
3.1	Bilješke uz financijske izvještaje kao nositelj značajnih informacija o poslovanju poduzeća.....	16
3.2	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja značajni za djelatnosti trgovine.	17
3.2.1	Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje zaliha	19
3.2.2	Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje prihoda... ..	19
3.2.3	Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje najma	22
3.3	Zahtevi objava značajnih standarda u djelatnosti trgovine.....	24
3.3.1	Zahtevi objava standarda relevantnih za zalihe	24
3.3.2	Zahtevi objava standarda relevantnih za prihode.....	26
3.3.3	Zahtevi objava standarda relevantnih za najmove	28
4	ANALIZA USKLAĐENOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA SA ZAHTEJIMA OBJAVA U ODABRANIM DRUŠTVIMA U DJELATNOSTI TRGOVINE	31
4.1	Usklađenost financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d. sa zahtjevima objava značajnih standarda	31

4.2	Usklađenost financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o. sa zahtjevima objava značajnih standarda	35
4.3	Usklađenost financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o. sa zahtjevima objava značajnih standarda	41
4.4	Ocjena usklađenosti financijskih izvještaja odabranih društava sa zahtjevima standarda te prijedlozi poboljšanja objava	46
4.5	Značajni budući zahtjevi objava u financijskim izvještajima.....	47
5	ZAKLJUČAK	49
	LITERATURA.....	50
	POPIS TABLICA.....	53
	POPIS SLIKA	54
	ŽIVOTOPIS	55

1. UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je analiza usklađenosti objava u financijskim izvještajima društava u djelatnosti trgovine u Republici Hrvatskoj sa zahtjevima relevantnih standarda izvještavanja. U radu se analiziraju specifičnosti financijskog izvještavanja u djelatnosti trgovine, definiraju objave zahtijevane standardima koje su značajne za djelatnost trgovine te je na primjeru odabranih društava iz djelatnosti trgovine analizirana usklađenost samih objava sa relevantnim standardima. Nadalje, dodatan osvrt stavljen je na aktualne promjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (u nastavku rada: MSFI) pod vodstvom Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku rada: IASB) koje će u predstojećem razdoblju utjecati na zahtjeve objava te je tako analizirana komunikacija poduzeća i okoline s pogledom prema potencijalnoj budućnosti financijskog izvještavanja.

Cilj ovoga rada jest analizom objava u financijskim izvještajima potvrditi usklađenost objava sa zahtjevima pojedinih značajnih standarda te usporediti prakse izvještavanja u djelatnosti trgovine.

1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja

U ovom radu korišteni su sekundarni izvori podataka. Najvažniji izvori rada su knjige i znanstveni članci iz područja računovodstva, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja te relevantni zakoni u Republici Hrvatskoj. Za statističke podatke korištene su publikacije sa internetskih stranica Ekonomskog instituta te Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja dok su za analizu na primjerima preuzeti izvještaji sa službenih stranica Fine.

1.3 Sadržaj i struktura rada

Diplomski rad sastoji se od pet dijelova. U prvom dijelu rada definiraju se predmet i cilj rada, navode se izvori podataka i opisuje struktura i sadržaj rada. U drugom dijelu rada opisuju se specifičnosti i kriteriji klasifikacije društava u djelatnosti trgovine te se analizira regulatorni okvir izvještavanja u djelatnosti trgovine s naglaskom na okvir financijskog izvještavanja. Definira se uloga financijskih izvještaja kao instrumenta javne objave te se navode značajni korisnici i značajne informacije financijskih izvještaja. U trećem dijelu rada navode se zahtjevi objave značajnih standarda u djelatnosti trgovine u Republici Hrvatskoj. Opisuje se važnost bilješki uz financijske izvještaje i navode se MSFI značajni u djelatnosti trgovine te opisuju zahtjevi objava pojedinih standarda. Četvrti dio rada bavi se analizom i ocjenom objava

financijskih izvještaja kako bi se potvrdila ili opovrgnula usklađenost objava sa zahtjevima pojedinih standarda (MSFI) te se uspoređuju prakse izvještavanja u djelatnosti trgovine. Dodatan osvrt stavljen je na promjene MSFI koje će u budućim razdobljima utjecati na zahtjeve objava u financijskim izvještajima. U posljednjem poglavlju donosi se zaključak rada.

2 SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U DJELATNOSTI TRGOVINE

2.1 Pojam djelatnosti i vrste trgovine u Republici Hrvatskoj

Trgovina se može definirati kao gospodarska djelatnost koja se sastoji u stalnom izboru, razvijanju, prikazivanju i nabavljanju različitih vrsta robe, u prenošenju informacija o iskazanoj potražnji kupaca, u uskladištenju i čuvanju zaliha robe koje su potrebne za prodavanje te preprodaju robe velikom broju pojedinačnih i organiziranih potrošača, u količinama, na način na onome mjestu i u ono vrijeme koje najbolje odgovara njihovim zahtjevima, a sve to s tendencijom poslovnog povezivanja i suradnje s proizvođačima i potrošačima.¹ Trgovina je jedna od najznačajnijih djelatnosti svakog gospodarstva, a tako i gospodarstva Republike Hrvatske te djeluje na gotovo sve druge djelatnosti kao što su djelatnost poljoprivrede, proizvodnje, prerađivačke industrije te djelatnost prijevoza i skladištenja.

Prema zakonu o trgovini, trgovina je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka te se obavlja kao trgovina na veliko i kao trgovina na malo. Trgovina na veliko je kupnja robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost. Trgovina na malo je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.²

Institucionalne jedinice u Republici Hrvatskoj klasificiraju se u sektore i podsektore sukladno Europskom sustavu nacionalnih računa 2010 (ESA 2010) koji se nadalje dijele na područja, odjeljke, skupine i razrede djelatnosti u gospodarstvu. Prema ESA 2010 sektor ukupnog gospodarstva sastoji se od pet sektora:

- sektor S.11 Nefinancijska poduzeća
- sektor S.12 Financijska poduzeća
- sektor S.13 Ukupna država
- sektor S.14 Kućanstva
- sektor S.15 Neprofitne ustanove koje služe kućanstvima³

¹ Segetlija, Z. (2002) *Maloprodaja u Republici Hrvatskoj*. Ekonomski fakultet Osijek, Osijek, str. 7

² Narodne novine (2020) *Zakon o trgovini*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 32/20

³ Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica [online]. Dostupno na: <https://www.dzs.hr/app/sektorizacija/> [10.7.2020]

Unutar sektora S.11 Nefinancijskih poduzeća trgovina se nalazi u području G (Distributivna trgovina) gdje odjeljak G 47 označava trgovinu na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima.

Prema sektorskoj analizi Ekonomskog instituta u Zagrebu, udio trgovine (djelatnost G prema NKD-u) u ukupnom broju pravnih osoba u 2019. iznosi 18,6% dok udio u zaposlenosti iznosi 15,4% te je iz navedenog moguće vidjeti značajnost ovoga sektora⁴. Također, potrebno je naglasiti kako je trgovina poveznica između proizvođača i krajnjih potrošača te je jedna od značajnijih djelatnosti u gotovo svakoj zemlji te utječe na brojne djelatnosti kao što su djelatnosti poljoprivrede, proizvodnje, prerađivačke industrije te djelatnosti prijevoza i skladištenja. Realni promet u trgovini na malo (bez efekta porasta cijena) povećan je za 3,7% u 2019. u odnosu na 2018.

Promatrajući trgovinu na malo mješovitom robom, najveći dio prometa u vrijednosti 71% ukupnog prometa ostvaren je u velikim prodavaonicama, i to 49% u supermarketima i 22% u hipermarketima dok je preostali iznos prometa ostvaren u samopslugama (21%) i malim prodavaonicama „u susjedstvu“ (8%).⁵ Iz navedenog je vidljivo kako hrvatskim tržištem dominiraju velike prodavaonice koje su karakteristične za velike trgovačke lance. Dodatno, prema analizi Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja udio deset najvećih poduzeća u djelatnosti trgovine na malo mješovitom robom u 2019. je na razini od 82,7% te je na nešto nižoj razini u usporedbi sa 2018. (81,8%) te rast tržišne koncentracije ukazuje na daljnje jačanje ključnih tržišnih sudionika. Također, udio pet najvećih maloprodajnih poduzeća je tijekom 2019. ostao u razini iz 2018. te iznosi 66% što potvrđuje trend povećanja tržišne koncentracije.⁶ Pregled najznačajnijih poduzeća tržišta trgovine na malo mješovitom robom prikazan je u Tablici 1.

⁴ Ekonomski institut, Zagreb (2020) *Sektorske analize - Trgovina na malo – travanj 2020*. [online] https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/sa_trgovina_2020.pdf [10.7.2020]

⁵ Ibid

⁶ Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2020) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2019*. [online]. Dostupno na: [Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitom-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2019.pdf \(aztn.hr\)](http://aztn.hr/Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitom-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2019.pdf) [10.7.2020]

Tablica 1 Struktura tržišta trgovine na malo mješovitim robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj temeljeno na prihodima od prodaje

Poduzetnik	Tržišni udio u 2019. (u%)	Tržišni udio u 2018. (u%)	Tržišni udio u 2017. (u%)
1. Konzum	20-30	20-30	20-30
2. Lidl	10-20	10-20	10-20
3. Plodine	5-10	5-10	10-20
4. Kaufland	5-10	5-10	10-20
5. Spar	5-10	5-10	5-10
6. Tommy	5-10	5-10	5-10
7. Studenac	<5	<5	<5
8. K.T.C.	<5	<5	<5
9. NTL	<5	<5	<5
10. Mlin i pekare (2018. i 2019.)	<5	<5	n/p
10. Lonia (2017.)	n/p	n/p	<5
Ukupno prvih 10 trgovaca:	82,7	81,8	82,2
Ostali trgovci:	17,3	18,2	17,8

Izvor: Prilagođeno prema Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2020) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitim robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2019.* [online]. Dostupno na: [Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitim-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2019.pdf](http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2019/07/PRIKAZ-STANJA-TRGOVINA-2018.pdf) (aztn.hr) [10.7.2020], Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2019) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitim robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2018.* [online]. Dostupno na: <http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2019/07/PRIKAZ-STANJA-TRGOVINA-2018.pdf> [10.7.2020] te Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2018) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitim robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2017.* [online]. Dostupno na: http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2018/09/Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitim-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2017_.pdf [10.7.2020]

Na strukturu i stanje tržišnih udjela pojedinih sudionika tržišta uvelike je utjecala kriza u Agrokoru te je udio Konzuma na tržištu tijekom 2017. preuzet od strane ostalih sudionika tržišta a ponajprije glavnih konkurenata, Lidla, Plodina te Kauflanda no tijekom 2018. i 2019. godine je vidljiv povrat udjela tržišta, odnosno smanjenje udjela Plodina i Kauflanda koji pojedinačno ostvaruju do 10% tržišnog udjela. S obzirom na različitost pravnih oblika značajnih sudionika na tržištu trgovine, kao tema analize u ovome radu odabrani su najveće dioničko društvo (Konzum tj. pravni sljednik Konzum Plus), komanditno društvo (Lidl) te društvo s ograničenom odgovornošću (Spar).

2.2 Regulatorni okvir djelatnosti trgovine u Republici Hrvatskoj

S ciljem uređenja međusobnih odnosa sudionika na tržištu, država kao regulator donosi različite pravne akte koji se odnose na područje trgovine. Njihovom primjenom nastoji se osigurati fer tržišna utakmica te se štite prava potrošača. Pravno uređenje svake djelatnosti, pa tako i trgovačke, polazi od zakona kao najviše razine pravnog akta kojem su podređeni svi ostali pravni akti kao što su pravilnici, odluke i uzance. U nastavku su nabrojani najznačajniji pravni akti koji se primjenjuju u području trgovine.

1) Zakoni

- Zakon o trgovini (NN 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20),
- Zakon o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19),
- Zakon o zaštiti potrošača (NN 40/14, 110/15, 14/19),
- Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 79/09, 80/13, 41/21),
- Zakon o računovodstvu (NN 78/2015, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20),
- Zakon o elektroničkoj trgovini (NN 173/03, 67/08, 36/09, 130/11, 30/14, 32/19) te
- Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18).

2) Pravilnici

- Pravilnik o klasifikaciji prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo (NN 39/09, 46/15),
- Pravilnik o minimalnim tehničkim i drugim uvjetima koji se odnose na prodajne objekte, opremu i sredstva u prodajnim objektima i uvjetima za prodaju robe izvan prodavaonica (NN 66/09, 108/09, 8/2010, 108/14),
- Pravilnik o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga (NN 66/14, 16/15) te
- Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja (NN 135/15).

3) Odluka

- Odluka o dopuštenom manjku s naslova kala, rastepa, kvara i loma na proizvodima u trgovini (NN 129/07).

4) Uzance

- Posebne uzance u trgovini robom na malo (NN 16/95).

Djelatnost trgovine u Republici Hrvatskoj značajnije je uređena donošenjem Zakona o trgovini 1996. godine koji je razvojem zakonodavstva trgovine redovito dopunjavani (posljednje izmjene zakona izvršene su tijekom 2020. godine) te je u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije. Zakon o trgovini je najznačajniji zakon koji određuje specifična pravila poslovanja trgovaca. Ovim zakonom uređeni su uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine, radno vrijeme u djelatnosti trgovine, mjere zabrane nepoštenog trgovanja te nadzor i upravne mjere. Zakon definira pojam trgovine, vrste trgovine, pojam trgovca, uvjete kojih se trgovac mora pridržavati pri obavljanju trgovačke djelatnosti te prekršajne mjere ukoliko ih se ne pridržava.⁷

Zakonom o obveznim odnosima određuju se opća pravila odnosa između fizičkih i/ili poslovnih osoba te se definira pojam trgovačkih ugovora dok se Zakonom o zaštiti potrošača uređuje zaštita osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda i usluga, definiraju pravila označavanja proizvoda (etiketiranja), isticanja cijena i uvjeta prodaje, pravila za posebne oblike prodaje kao što su akcijske prodaje te se definiraju nepoštene trgovačke prakse. Preostali navedeni zakoni određuju pravila za specifično područje poslovanja u trgovini.

Ostalim pravni aktima, što uključuje pravilnike, odluke i uzance, detaljnije su razrađeni pojedini zakoni te su definirani uvjeti koje trgovci moraju ispuniti kako bi mogli obavljati trgovačku djelatnost (tehnički uvjeti objekata, oprema, sredstva i uvjeti za prodaju izvan prodavaonice), dana je razrada oblika prodavaonica te razrađena pravila kojih se trgovci moraju pridržavati pri isticanju cijena i provođenju prodajnih akcija.

Financijsko izvještavanje poduzeća u Hrvatskoj uređeno je Zakonom o računovodstvu. Prema odredbama ovog Zakona, ovisno o veličini poduzeća, pri sastavljanju financijskih izvještaja se koristi jedan od dva seta računovodstvenih standarda, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) ili Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI). Obveznici korištenja MSFI-a su veliki poduzetnici i poduzetnici čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira, dok srednji, mali i mikro poduzetnici obveznici korištenja HSFI uz mogućnost dobrovoljnog korištenja MSFI/MRS ukoliko je poslovni subjekt ovisno društvo,

⁷ Narodne novine (2020) *Zakon o trgovini*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 32/20

odnosno društvo kći koje je obveznik primjene HSFI-ja, a čije matično društvo sastavlja i prezentira godišnje konsolidirane financijske izvještaje primjenom MSFI.

Prema Zakonu o računovodstvu poduzetnici u Republici Hrvatskoj razvrstavaju se na mikro, male, srednje i velike poduzetnike, ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Za razvrstavanje poduzetnika u obzir se uzimaju tri sljedeća kriterija:⁸

- iznos ukupne aktive,
- iznos prihoda,
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Pregled klasifikacije poduzetnika prema kriterijima prikazan je u tablici u nastavku.

Tablica 2 Kriteriji klasifikacije poduzetnika prema Zakonu o računovodstvu

Kriterij klasifikacije	Mikro poduzetnik	Mali poduzetnik	Srednji poduzetnik	Veliki poduzetnik
Ukupna aktiva	2.600.000	30.000.000	150.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • banke, • štedne banke, • investicijski fondovi te • mirovinski fondovi.
Prihodi	5.200.000	60.000.000	300.000.000	
Prosječan broj zaposlenika	10	50	250	

Izvor: Prilagođeno prema Narodne novine (2020) *Zakon o računovodstvu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 78/2015, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

Da bi poduzetnik bio klasificiran u jednu od skupina, ne smije prelaziti dva od tri postavljena kriterija. Navedeno znači da će se na primjer mikro poduzetnikom smatrati poduzetnik koji ima ukupnu aktivnu manju od 2.600.000 kuna i prihode manje od 5.200.000 kuna ili prihode manje od 5.200.000 kuna i prosječno zaposleno manje od 10 radnika tijekom godine. S druge strane, veliki poduzetnik će biti poduzetnik s aktivnom većom od 150.000.000 kuna i prihodima većim od 300.000.000 kuna ili prosječnim brojem zaposlenih tijekom godine većim od 250. Osim toga pojedini poduzetnici su zbog važnosti za gospodarski sustav i specifičnosti poslovanja snagom Zakona određeni kao veliki poduzetnici (banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, leasing-društva, društva za upravljanje subjektima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire, investicijski fondovi, mirovinski fondovi te mirovinska osiguravajuća društva, društva za dokup mirovine, faktoring-društva, investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri fonda

⁸ Narodne novine (2020) *Zakon o računovodstvu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 78/2015, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

za zaštitu ulagatelja).⁹ S obzirom da su društva koja su predmet kasnije analize usklađenosti objava sa relevantnim standardima obveznici korištenja MSFI-a, preostali dio rada temeljit će se na navedenoj pretpostavci te će biti prikazana teorijska podloga temeljena na MSFI kao relevantnim standardima. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja izrađeni su po uzoru na MSFI, a temelje se na domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi i Direktivi 2013/34/EU. Namijenjeni su ponajprije poduzetnicima koji nisu obveznici primjene MSFI, a posebno su prilagođeni potrebama srednjih, malih i mikro poduzetnika koji prevladavaju u Hrvatskom gospodarstvu. Njima se uređuje tematika u vezi s financijskim izvještajima, u prvom redu, namijenjenih vanjskim korisnicima. Sadrže zahtjeve priznavanja, mjerenja, procjenjivanja, prezentiranja i objavljivanja transakcija i događaja važnih za financijske izvještaje opće namjene, a namijenjeni su za primjenu u financijskim izvještajima opće namjene poduzetnika koji ostvaruju dobit ili gubitak. Sama svrha standarda je propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja, pomoći revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji u skladu s MSFI te pomoći korisnicima financijskih izvještaja pri tumačenju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima.¹⁰

2.3 Financijski izvještaji kao instrument javne objave o poslovanju poduzeća

Sukladno Zakonu o računovodstvu, svaki poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige, te sastavljati financijske izvještaje sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome standarde financijskog izvještavanja te temeljna načela urednog knjigovodstva. Strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja propisuje ministar financija Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja na prijedlog Odbora za standarde financijskog izvještavanja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“.¹¹ Krajnji proizvod računovodstvenog procesa čine financijski izvještaji, a jedan od ključnih ciljeva financijskog izvještavanja je pravovremeno, pouzdano i sveobuhvatno izvještavanje koje omogućuje zainteresiranim korisnicima donošenje poslovnih odluka. Viša kvaliteta informacija objavljenih u financijskim izvještajima omogućuje razboritije i kvalitetnije donošenje poslovnih odluka.

Prema MRS-u 1 financijski izvještaji su strukturirani prikaz financijskog položaja i financijske uspješnosti subjekta čiji je cilj pružiti informacije o financijskom položaju,

⁹ Ibid

¹⁰ Narodne novine (2015) *Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br.86/2015

¹¹ Narodne novine (2020) *Zakon o računovodstvu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br.78/2015, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poslovnog subjekta koje su korisne širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka.

Potpuni set financijskih izvještaja čine:

- izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja,
- izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja,
- izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja,
- izvještaj o novčanim tokovima tijekom razdoblja,
- bilješke, koje obuhvaćaju sažetak važnih računovodstvenih politika i druga objašnjenja te
- izvještaj o financijskom položaju na početku najranijeg usporednog razdoblja ako subjekt neku računovodstvenu politiku primjenjuje retroaktivno ili ako retroaktivno prepravljiva stavke u svojim financijskim izvještajima ili ako stavke u financijskim izvještajima reklasificira.¹²

Osim ranije navedenih godišnjih financijskih izvještaja, poduzetnici koji su minimalno klasificirani kao srednje veliki poduzetnici su sukladno Zakonu o računovodstvu dužni pripremiti izvješće posloводства (u kojemu su objavljene informacije o vjerojatnom budućem razvoju društva, aktivnostima istraživanja i razvoja, informacija o otkupu vlastitih dionica, informacija o postojanju podružnica društva, opis financijskih instrumenata koje društvo koristi te izloženosti financijskim rizicima te ciljevima i politikama upravljanja istima) dok su veliki poduzetnici koji su ujedno i subjekti od javnog interesa te koji imaju više od prosječno 500 zaposlenih kroz prethodnu financijsku godinu dužni pripremiti konsolidirano (ukoliko je društvo matično društvo grupacije) odnosno nekonsolidirano nefinancijsko izvješće (ukoliko društvo nije matično društvo). Također, društva od javnog interesa koja su ujedno i listana na burzi dužna su objaviti i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, a društva od javnog interesa koja obavljaju djelatnost rudarstva i vađenja ili djelatnost sječe primarnih šuma dužni su pripremiti Izvješće o plaćanjima javnom sektoru. Svako od navedenih izvješća i izjava povećava razinu informacija dostupnih općoj javnosti i time osigurava potrebe transparentnosti.

Potrebno je napomenuti kako je nužno promatrati sve financijske izvještaje zajedno, kako bi se lakše razumjela ukupnost svih informacija te ispravnije donosili zaključci. U bilanci je moguće vidjeti stanje imovine, obveza i kapitala poduzeća na određeni datum dok se iz

¹² Narodne novine (2009) *Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 136/09

računa dobiti i gubitka vidi kako je došlo do razlike u stanju između tekućeg i usporednog razdoblja.

S gledišta revizije, ciljeve financijskog izvještavanja moguće je sistematizirati na sljedeći način:

- financijsko izvještavanje mora osigurati upotrebljive informacije sadašnjim i potencijalnim investitorima, kreditorima, te ostalim korisnicima za donošenje racionalnih odluka o investiranju, kreditiranju i sl.,
- financijsko izvještavanje mora pružiti informacije koje će pomoći korisnicima financijskih izvještaja u procjenjivanju iznosa, vremena i neizvjesnosti budućih novčanih primitaka,
- financijsko izvještavanje mora informirati o ekonomskim resursima poduzeća, funkciji tih resursa, učincima transakcija i događaja koji utječu na promjenu tih resursa, potrebama za dodatnim resursima i sl.¹³

Financijsko izvještavanje nužno je menadžerima za potrebe upravljanja i donošenja poslovnih odluka u današnjem dinamičnom poslovnom okruženju te za potrebe unaprjeđenja internih procesa. Također, trajni uspjeh poslovnih subjekata u današnjem složenom i brzo promjenjivom poslovnom okruženju ovisi o pozitivnim odnosima koje poslovni subjekti uspostavljaju s osobama ili skupinama koje imaju interes za bilo koje odluke ili aktivnosti tih poslovnih subjekata. Takvi pozitivni odnosi u velikoj mjeri ovisе o tome kako će i koliko poslovni subjekti biti transparentni i odgovorni.¹⁴

2.3.1 Korisnici financijskih izvještaja

Poduzeća širom svijeta pripremaju te objavljuju financijske izvještaje kako bi unutarnje i vanjske korisnike upoznali sa poslovanjem poduzeća. Svakodnevno mnoge zainteresirane strane suočavaju se sa potrebom poslovnog odlučivanja između više alternativa.

¹³ Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, L. (2012.) *Revizija – načela, standardi i postupci*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Str. 27

¹⁴ Gulin, D.; Grbavac, J.; Hladika, M. (2016) Kvaliteta korporativnog izvještavanja kao pretpostavka transparentnosti poslovnih subjekata, U: *Zbornik radova ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. No. Posebno izdanje 2016*. Mostar, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, str. 155

Financijski izvještaji pripremaju se za potrebe različitih korisnika, a najznačajnije korisnike možemo svrstati u sljedeće skupine:

- sadašnji investitori/vlasnici,
- potencijalni investitori,
- menadžment,
- zaposlenici,
- zajmodavci/kreditori,
- dobavljači i ostali vjerovnici,
- kupci,
- država i državne agencije te
- opća javnost.

Trenutni investitori u društvo odnosno vlasnici društva pomoću financijskih izvještaja mogu ocijeniti sposobnost menadžmenta kojemu su prepustili upravljanje svojeg poduzeća te odluci o zadržavanju trenutnog menadžmenta ili odabiru nove skupine ljudi koja će voditi društvo. Potencijalni investitori koriste financijske izvještaje kako bi odlučili između više alternativa ulaganja odnosno o odluci uložiti ili ne uložiti vlastiti kapital u neko poduzeće s obzirom na za njih prihvatljivu razinu rizika. Menadžment koristi informacije iz financijskih izvještaja kako bi pomoću realnih i objektivnih informacija na vrijeme donio odluke vezane za upravljanje. Poslovni partneri u obliku dobavljača te kreditori koriste financijske izvještaje za potrebe upravljanja rizikom te ocjeni boniteta potencijalnih klijenata. Država i državne agencije koriste financijske izvještaje za potrebe odluka o gospodarskoj politici te provođenju fiskalne politike.

Značaj komunikacije sa zainteresiranim stranama vidljiv je ukoliko se u obzir uzme da je jedna od trenutno najvažnijih tema IASB-a *Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju*, koja će biti jedan od fokusa Odbora u idućim godinama a cilj navedene teme jest objedinjavanje projekata IASB-a koji su usmjereni unaprjeđenju načina na koji su informacije predstavljene korisnicima financijskih izvještaja.

2.3.2 Projekt *Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju*

Kao dio dosadašnjih projekata pod zajedničkom temom *Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju* pod vodstvom IASB-a koji se provode od 2015. kada je u suradnji sa zainteresiranim stranama diljem svijeta proveden *2015 Agenda Consultation* te su definirani ključni projekti za poboljšanje financijskog izvještavanja, provedeno je istraživanje koje je

dovelo do zaključka kako postoje tri problema vezana uz informacije u financijskim izvještajima:¹⁵

- u izvještajima nije prikazano dovoljno značajnih informacija,
- u izvještajima je prikazano previše neznačajnih informacija te
- neefikasna komunikacija informacija.

Neefikasna komunikacija relevantnih informacija može dovesti do stvaranja poteškoća pri analizi financijskih izvještaja te potencijalno do donošenja pogrešnih poslovnih odluka. Zbog dodatne analize nerelevantnih informacija moguće je da investitori i zainteresirane strane previde one značajne. Ukoliko uzmemo u obzir da cijele financijske izvještaje treba gledati kao cjelinu, možemo spoznati kako neznačajne informacije mogu zbuniti korisnika izvještaja te otežati stvaranje šire slike stanja i poslovanja poduzeća koja je najčešće temelj poslovnih odluka. Dodatno, neefikasna komunikacija čini financijske izvještaje manje razumljivim te percepcija investitora o poduzeću može biti nepovoljnija što tada dovodi do višeg troška kapitala. S druge strane, efikasna komunikacija informacija u izvještajima može pomoći pri pravilnom donošenju poslovnih odluka te nižem trošku kapitala za poduzeće. Distinkcijom značajnih od neznačajnih informacija i pojednostavljenjem prikazivanja istih u financijskim izvještajima, društva mogu poboljšati svoju komunikaciju sa investitorima i zainteresiranim stranama te istovremeno unaprijediti proces pripreme financijskih izvještaja.

Identificirani ključni čimbenici potrebni za unaprjeđenje procesa izvještavanja su¹⁶:

- podrška od strane starijeg menadžmenta,
- uključenost investitora pri identifikaciji i razumijevanju potreba za informacijama,
- uključenost raznih odjela unutar poduzeća u procesu promjene te
- podrška od strane revizora, regulatora i donositelja nacionalnih standarda.

Kao što je moguće vidjeti uključenost svih značajnih korisnika i subjekata relevantnih za proces izvještavanje ključno je kako bi promjene bile uspješno implementirane. S obzirom da su investitori jedni od ključnih, ako ne i najvažniji korisnici financijskih izvještaja, nužno je da u početku samog procesa oni daju komentare i prijedloge izmjena odnosno pomognu u identifikaciji za njih značajnih informacija te sudjeluju u razlikovanju značajnih od neznačajnih

¹⁵ IFRS Foundation (2017) Better Communication in Financial Reporting Case Studies [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/disclosure-initiative/better-communication-making-disclosures-more-meaningful.pdf?la=en> [1.7.2020]

¹⁶ Ibid

informacija te provjeri jesu li sve informacije koje su objavljene korisne i potrebne. Dodatno, s obzirom da je poduzeće živi organizam, unutar poduzeća je nužno da su uključeni svi odjeli u samom procesu promjena iz razloga što su svakodnevno poslovanje i događaji unutar raznih odjela, a ne samo odjela računovodstva ili izvještavanja, subjekt računovodstvene evidencije. Također, potrebna je uključenost kako operativnog dijela organizacije koji provodi svakodnevne aktivnosti, tako i uključenost višeg menadžmenta koji će podržati promjene te prepoznati dugoročne prednosti promjena. Na posljetku, potrebna je i uključenost regulatora koji donosi standarde izvještavanja s obzirom da je misao vodilja pri stvaranju i izmjeni standarda određivanje okvira izvještavanja kojim će se postići kvalitativne karakteristike financijskog izvještavanja (važnost i vjerno prikazivanje kao temeljne karakteristike te usporedivost, provjerljivost, pravodobnost i razumljivost kao poboljšane karakteristike). Svijest svih subjekata relevantnih za proces izvještavanja kako financijski izvještaji nisu potrebni samo kako bi se zadovoljio određeni zakonski zahtjev već da su sredstvo komunikacije sa internim i eksternim korisnicima uvelike poboljšava i olakšava cjelokupni proces poboljšanja.

2.3.3 Značajne informacije financijskih izvještaja

Kao što je ranije navedeno, cilj financijskog izvještavanja je pružanje informacija koje su potrebne korisnicima pri donošenju poslovnih odluka a obuhvaćaju informacije o ekonomskim resursima društva, obvezama društva te povećanju i smanjenju resursa i obveza te informacije o efikasnosti menadžmenta u upravljanju resursima. U knjizi *Revizija – načela, standardi i postupci* povezanost računovodstvenih informacija i financijskih izvještaja prikazana je sljedećim opisom: „Računovodstvene informacije, kao konačni output računovodstvenog procesuiranja podataka, prezentiraju se u obliku financijskih izvještaja, što znači da su financijski izvještaji, kao nositelji računovodstvenih informacija, neophodni za racionalno poslovno odlučivanje.“¹⁷

Prema MRS-u 1 financijski izvještaji pružaju informacije o:

- a) imovini,
- b) obvezama,
- c) kapitalu,
- d) prihodima i rashodima, uključujući dobitke i gubitke,

¹⁷ Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, L. (2012.) *Revizija – načela, standardi i postupci*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Str. 26, 27

- e) uplatama vlasnika i isplata vlasnicima po osnovi kapitala u njihovom svojstvu vlasnika te
- f) novčanim tokovima subjekta.¹⁸

Značajna financijska informacija je ona informacija koja stvara razliku pri donošenju poslovnih odluka, a MRS 1 pojam značajnosti definira na sljedeći način: „Značajno izostavljanje ili pogrešno prikazivanje stavki je značajno ako može, pojedinačno ili skupno, utjecati na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovi financijskih izvještaja. Značajnost ovisi o veličini i vrsti izostavljene ili pogrešno prikazane stavke i prosuđuje se u odnosu na dane okolnosti. Veličina ili vrsta stavke, ili njihova kombinacija, može biti odlučujući čimbenik.“¹⁹ Neke informacije sadržane u financijskim izvještajima pogrešne su iz više razloga²⁰: (1) ne zavode korisnike financijskih izvještaja, (2) troškovi pronalaženja i ispravljanja manjih pogrešaka su previsoki i (3) vrijeme potrebno za njihovo pronalaženje može odgoditi objavljivanje financijskih izvještaja.

Informacija mora zadovoljiti određene kvalitativne karakteristike kako bismo ju smatrali značajnom za donošenje poslovnih odluka. Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje dijeli kvalitativne karakteristike u dvije skupine²¹:

- temeljne kvalitativne karakteristike – važnost i vjerno prikazivanje te
- poboljšane kvalitativne karakteristike – usporedivost, provjerljivost, pravodobnost i razumljivost

pri čemu je dodatno naglašena potreba da korist od korištenja informacije mora opravdati trošak stjecanja navedene informacije.

¹⁸ Narodne novine (2009) *Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 136/09

¹⁹ Ibid

²⁰ Tušek B. i Žager L. (2008) *Revizija*. Zagreb : Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 174

²¹ IFRS Foundation (2018) *Conceptual Framework for Financial Reporting* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf> [10.7.2020]

3 ZAHTJEVI OBJAVA ZNAČAJNIH STANDARDA U DJELATNOSTI TRGOVINE

3.1 Bilješke uz financijske izvještaje kao nositelj značajnih informacija o poslovanju poduzeća

Dodatne informacije o poslovnim subjektima bitne su ulagačima na tržištu kapitala pri donošenju investicijskih odluka (odluka o kupnji, prodaji ili držanju vrijednosnih papira) te ostalim zainteresiranim korisnicima u donošenju različitih poslovnih odluka a upravo bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju bogat izvor dodatnih značajnih informacija koje nisu predstavljene u temeljnim financijskim izvještajima.

Svrha bilješki uz financijske izvještaje pojašnjenja je MRS-om 1: „Bilješke sadrže informacije kao dopunu onima koje su prezentirane u bilanci, izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, odvojenom računu dobiti i gubitka (ako se prezentira), izvještaju o promjeni kapitala i izvještaju o novčanim tokovima. U bilješkama se navode tekstualan opis ili raščlamba stavki objavljenih u tim izvještajima i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uvjete za priznavanje u tim izvještajima.“²²

U bilješkama se:

- a) prezentira informacija o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja te prikazuju određene računovodstvene politike,
- b) objavljuju informacije sukladno relevantnim MSFI-jevima a koje nisu prikazane drugdje unutar financijskih izvještaja te
- c) prikazuju dodatne informacije koje nisu prezentirane drugdje u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg sastavnog dijela financijskih izvještaja.

Prema istraživanju o objavama u financijskim izvještajima sukladno MSFI, 60% ispitanika se izjasnilo kako u bilješkama navode pojašnjenja materijalno značajnih pozicija iz financijskih izvještaja, 33% to radi djelomično a 2% ispitanika ne objavljuje navedeno dok za preostalih 5% nije zaprimljen odgovor. Od navedenih ispitanika koji objavljuju dodatne bilješke, 60% se izjasnilo da navodi sve informacije dok 35% objavljuje informacije koje smatraju značajnima za razumijevanje financijskih izvještaja.²³

²² Narodne novine (2009) *Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 136/09

²³ Sever, I. (2014) *Utjecaj promjena računovodstvenih standarda na kvalitetu financijskog izvještavanja*. Doktorska disertacija. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb

3.2 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja značajni za djelatnosti trgovine

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja jedinstveni su set kvalitetnih globalnih računovodstvenih standarda i podloga su za sastavljanje transparentnih i usporedivih računovodstvenih informacija prezentiranih u obliku temeljnih financijskih izvještaja.²⁴ MSFI su nastali zbog globalizacije tržišta kapitala te potrebe za ujednačenim izvještavanjem poduzeća sa raznih strana svijeta iz razloga što je u mnogim situacijama dolazilo do dvostrukog ili trostrukog vođenja računovodstva.

MSFI su standardi i tumačenja koje je usvojio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) te obuhvaćaju:

- Međunarodne standarde financijskog izvještavanja,
- Međunarodne računovodstvene standarde te
- Tumačenja Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC) i bivšeg Stalnog odbora za tumačenje.²⁵

Sam razvoj Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) započeo je 1973. godine osnivanjem Komiteta za Međunarodne računovodstvene standarde kojem je jedan od ciljeva bio izdavanje MRS-eva. Promjenom naziva u Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde 2001. godine nastavljene su značajne promjene u stvaranju okvira ujednačenog financijskog izvještavanja i kroz MSFI nadopunjeni i izmijenjeni MRS-evi dok je sklapanjem Norwalškog sporazuma 2002. godine s američkim Odborom za standarde financijskog izvještavanja dodatno utvrđen napor za konvergencijom MSFI i Općeprihvaćenih računovodstvenih načela Sjedinjenih Američkih Država (US GAAP). Trenutno 27.000 poduzeća izlistanih na 88 svjetskih burzi koriste MSFI te je primjena MSFI obvezna u 15 zemalja članica G20. BDP zemalja koje zahtijevaju primjenu MSFI čini 47% BDP-a svijeta.²⁶ Dodatno, sve značajnije korištenje MSFI širom svijeta je vidljivo iz dana u dan (na primjer 2012. Japan je dopustio korištenje MSFI za pripremu izvještaja poduzećima izlistanim na burzi te su do 2017. poduzeća s vrijednosti kapitalizacije tržišta višoj od 30% koristila ili planiraju

²⁴ Mamić Sačec I. i Ramač Posavec S. (2012) Analiza problema praktične primjene međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj, *Ekonomski pregled : mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb*. 9-10, str. 541-560

²⁵ Narodne novine (2009) *Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 136/09

²⁶ IFRS Foundation (2018) *Use of IFRS Standards around the world 2018* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/around-the-world/adoption/use-of-ifrs-around-the-world-overview-sept-2018.pdf> [10.7.2020]

koristiti MSFI; Saudijska Arabija zahtijeva korištenje MSFI od 2017. godine te se razvijaju MSFI za mala i srednja poduzeća).²⁷

Promjena zahtjeva za izvještavanjem sa lokalnih odredbi i standarda dolazi sa svojom cijenom. Kako bi se standardi počeli koristiti poduzeća koja prilagoditi svoje računovodstvene sustave te se djelatnici moraju obrazovati kako bi korištenje MSFI bilo pravilno i potpuno. Prema istraživanju iz 2012., u primjeni MSFI poduzetnici u Hrvatskoj najčešće navode probleme sa²⁸:

- neadekvatnim prijevodom MSFI-a,
- nedorečenosti MSFI-a o nekim pitanjima,
- neprilagođenosti MSFI-a nacionalnoj zakonskoj regulativi te
- vremenskim jazom objave prijevoda MSFI-a u Narodnim novinama.

Usprkos problemima pri uvođenju i primjeni MSFI, koristi su višestruke te društva diljem svijeta a tako i u Hrvatskoj uspješno implementiraju standarde za potrebe računovodstvene evidencije i izvještavanja.

Djelatnost trgovine a tako i financijsko izvještavanje u trgovini ima određene specifičnosti vezane uz prirodu provođenja djelatnosti trgovine. Prihodi od prodaje robe u trgovini iskazuju se u visini prodajne cijene dok ostali poslovni prihodi mogu biti prihodi od reklame dobavljača, prihodi od penala dobavljačima, prihodi od viškova, popusti ostvareni od dobavljača i slično. Troškovi u djelatnosti trgovini dijele se na troškove nabave trgovačke robe i troškove trgovine.²⁹ Troškovi nabave trgovačke robe predstavljaju nabavnu vrijednost robe i nemaju obilježje troškova poslovanja, pa nisu sastavni dio računa dobiti i gubitka. Dakle, troškovi nabave su imovina i predstavljaju bilančnu poziciju. Suprotno tome, troškovi poslovanja trgovine su troškovi koji se nadoknađuju iz razlike u cijeni, oni predstavljaju rashod obračunskog razdoblja i nadoknađuju se iz prihoda.³⁰

²⁷ IFRS Foundation (2021) *About us: Who we are*. [online] Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#history> [10.6.2021]

²⁸ Mamić Sačer I. i Ramač Posavec S. (2012) Analiza problema praktične primjene međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj, *Ekonomski pregled : mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb*. 9-10, str. 541-560

²⁹ Žager, L.; Sever Mališ, S.; Mamić Sačer, I. (2017) Analiza financijskih izvještaja - primjer poduzeća iz djelatnosti trgovine, *Računovodstvo i financije*, 2, str. 53-72

³⁰ Tadijančević, S. (2006) Računovodstveno praćenje robe. U: Gulin D., *Računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 250-260

3.2.1 Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje zaliha

Područje računovodstvenog praćenja zaliha uređeno je prvenstveno MRS-om 2 *Zalihe*. Prema MRS-u 2 zalihe definirane kao imovina:

- koja se drži za prodaju u redovnom tijeku poslovanja,
- u procesu proizvodnje za takvu prodaju, ili
- u obliku materijala ili dijelova zaliha koji će biti utrošeni u procesu proizvodnje ili u postupku pružanja usluga.³¹

MRS 2 zahtijeva da se zalihe mjere po trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže, pri čemu se u trošak zaliha uključuju (1) troškovi nabave (kupovna cijena, carine i nepovratni porezi, prijevoz i drugi troškovi izravno pripisivi stjecanju robe umanjeni za popuste), (2) troškovi konverzije i (3) svi drugi troškovi koji su nastali kako bi se zalihe dovele na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje dok je neto utrživa vrijednost procijenjena prodajna cijena umanjena za troškove dovršenja i troškove nužne da se obavi prodaja.

Trošak zaliha moguće je odrediti metodama prvi ulaz – prvi izlaz (FIFO) ili metodom prosječnog ponderiranog troška s naglaskom kako poduzeća moraju koristiti istu metodu vrednovanja za sve zalihe iste vrste i namjene dok je za zalihe drukčije vrste ili namjene dopušteno korištenje različitih metoda.

Osim MRS-a 2, sukladno MRS-u 1 zalihe su jedna od stavki koje se trebaju pokazati u bilanci poduzeća. Dodatno, ukoliko je značajna stavka, vrijednosno usklađenje potrebno je prikazati u računu dobiti i gubitka ili u bilješkama uz financijske izvještaje. Također, vrijednosna usklađenja odnosno iznos povrata vrijednosnih usklađenja obvezna je objava prema MRS-u 12, a navedeno uključuje i vrijednosno usklađenje zaliha.

3.2.2 Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje prihoda

S ciljem značajnije konvergencije priznavanja i mjerenja prihoda između MSFI i US GAAP-a, IASB je donio MSFI 15 „Prihodi od ugovora s kupcima“. Navedeni standard poduzeća su dužna primjenjivati za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju 1. siječnja 2018. ili nakon toga, a dopuštena je i ranija primjena. MSFI 15 zamjenjuje nekoliko standarda i tumačenja koji prestaju vrijediti: MRS 18 – Prihodi, MRS 11 – Ugovori o izgradnji,

³¹ Službeni list Europske unije (2008) *Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008 od 3. studenoga 2008. o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća* [online] Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1126-20210101> [15.7.2020]

IFRIC 13 – Programi nagrađivanja lojalnosti kupaca; IFRIC 15 – Ugovori o izgradnji nekretnina; IFRIC 18 – Prijenos imovine s kupaca i SIC 31 Prihod – nenovčane transakcije koje uključuju usluge oglašavanja. Temeljno je načelo ovog standarda to da je subjekt dužan priznati prihod radi prikazivanja prijenosa obećane robe ili usluga kupcima u iznosu koji odražava naknadu na koju subjekt očekuje da ima pravo u zamjenu za tu robu ili usluge³². Ovime je veći naglasak stavljen na kontrolu nad imovinom nego na prijenosu rizika i obveza koja je bila naglašena u MRS-u 18. Novi standard predstavlja novi model od pet koraka:

- 1) utvrditi ugovor(e) s kupcem,
- 2) utvrditi obvezu izvršenja u ugovoru,
- 3) utvrditi cijenu transakcije,
- 4) alokacija cijene transakcije na zasebne obveze izvršenja te
- 5) priznavanje prihoda kada se izvrši preuzeta obveza izvršenja.

Polazna točka kod primjene MSFI-ja 15 je utvrđivanje ugovora s kupcima a navedeni model primjenjuje se na svaki ugovor što podrazumijeva kako usmene i pismene, tako i podrazumijevane (prešutne) ugovore. MSFI 15 se primjenjuje na sve ugovore osim: ugovora o najmu na koje se primjenjuje MRS 17, ugovora o osiguranju na koje se primjenjuje MSFI 4, nenovčane razmjene između subjekata koji obavljaju istu poslovnu aktivnost te financijskih instrumenata i drugih ugovornih prava i obveza koji potpadaju pod MSFI 9 *Financijski instrumenti*, MSFI 10 *Konsolidirani financijski izvještaji*, MSFI 11 *Zajednički poslovi*, MRS 27 *Nekonsolidirani financijski izvještaji* i MRS 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima*. Ugovor sukladno MSFI-ja 15 mora imati određene karakteristike, odnosno svi uvjeti navedeni u nastavku moraju biti ispunjeni kako bi se smatralo da je ugovor obuhvaćen primjenom ovog standarda:

- 1) strane ugovora odobrile su ugovor (pisano, usmeno ili u skladu s drugom uobičajenom poslovnom praksom) i obvezale su se da će izvršiti svoje ugovorene obveze,
- 2) moguće je utvrditi prava i obveze svake ugovorne strane u vezi s dobrima ili uslugama koje se prenose,
- 3) moguće je utvrditi uvjete i rokove plaćanja za dobra ili usluge koje se prenose,

³² Službeni list Europske unije (2016) *Uredba komisije (EU) 2016/1905 od 22. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R1905> [10.7.2020]

- 4) ugovor je komercijalnog sadržaja (očekuje se da će doći do promjene rizika, vremenskog okvira ili svota budućih novčanih tijekova društva) i
- 5) vjerojatna je naplata naknade na koju društvo ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara ili usluga na kupca. Pri ocjenjivanju vjerojatnosti naplate određenog iznosa naknade subjekt je dužan uzeti u obzir samo mogućnost i namjeru kupca da plati taj iznos naknade po dospijeću. Svota naknade na koju će društvo imati pravo može biti niža od cijene navedene u ugovoru u slučaju da je naknada promjenjiva, zato što društvo može kupcu ponuditi određeni popust na cijenu. U takvim okolnostima se pri analizi naplativosti razmatra procijenjena cijena transakcije, tj. ukupna cijena smanjena za popust.

Obveza izvršenja predstavlja eksplicitno ili implicitno obećanje prijenosa dobara ili usluga kupcima te se utvrđuje na početku ugovora temeljeno na ugovornim uvjetima i uobičajenoj poslovnoj praksi dok je cijena transakcije iznos naknade na koju poduzeće polaže pravo u zamjenu za prijenos obećanog dobra ili usluge. Svako obvezi izvršenja alocira se cijena transakcije te se prihod priznaje po ispunjenju obveze izvršenja prijenosom dobara ili pružanjem usluga kupcu pri prijenosu kontrole nad imovinom. Cijena transakcije iznos je naknade na koju subjekt očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupcu, isključujući iznose naplaćene u ime trećih strana (na primjer PDV ili drugi porezi na promet). U naknadu obećanu u ugovoru s kupcem mogu biti uključeni fiksni iznosi, promjenjivi iznosi ili jedno i drugo te navedeno neće biti detaljnije pojašnjavano s obzirom da se prodaja u djelatnosti trgovine vrši u većini slučajeva za fiksni iznos naknade. Prijenos kontrole se može dogoditi u trenutku ili tijekom vremena te se u djelatnosti trgovine prijenos kontrole najčešće ostvaruje u trenutku naplate robe na blagajni trgovine.

Navedeni standard nema izuzetno značajan utjecaj na priznavanje prihoda poduzeća u djelatnosti maloprodaje u odnosu na standarde koji su ranije regulirali priznavanje prihoda iz razloga što se prijenos dobara događa najčešće u trenutku naplate na blagajni. Utjecaj MSFI 15 značajniji je kod prodavača koji pružaju uslugu povezanu sa prodajom na primjer elektroničkih proizvoda u vidu produljenih jamstava iz razloga što prema novome standardu navedeno čini dodatnu uslugu odnosno distinktivnu obvezu izvršenja od prodaje same robe. Također, navedeno može imati utjecaj na računovodstveno praćenje prava povrata prilikom čega društva priznaju prihod umanjen za očekivane povrate te obvezu za očekivane povrate i imovinu u visini knjigovodstvene vrijednosti očekivanih povrata umanjanih za trošak nadoknade. Ovaj standard

značajnije utječe na poduzeća koja pružaju usluge, a još značajnije za poduzeća koja pružaju kompleksne usluge kroz više razdoblja kao što su telekomunikacije ili zrakoplovstvo.

3.2.3 Računovodstveni standardi relevantni za računovodstveno praćenje najma

Revizija i poboljšanje računovodstvenog praćenja i financijskog izvještavanja o najmovima trenutačno je također značajno područje koje je regulirano MSFI-jem 16 koji je na snazi za razdoblja nakon 1.1.2019. (moguća je ranija primjena ukoliko društvo implementira MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima). Najznačajnija promjena MSFI 16 u odnosu na dosadašnji MRS 17 je u tome što zahtijeva da najmoprimac u bilanci društva prizna imovinu i obveze za većinu najmova te Društva zbog toga moraju implementirati nove procese i kontrole praćenja najmova.

Na početku ugovaranja, društvo procjenjuje radi li se o ugovoru o najmu odnosno sadrži li ugovor najam. Ugovor je ugovor o najmu, odnosno sadrži najam ako se njime daje kontrola nad nekom imovinom kroz određeno razdoblje u zamjenu za naknadu. Kontrola se prenosi ako korisnik najma ima i pravo određivati način uporabe imovine u najmu, i pravo na gotovo sve ekonomske koristi od takvog načina uporabe.³³

MSFI 16 temelji se na principu prava korištenja imovine odnosno zahtijeva da najmoprimac na datum početka važenja ugovora o najmu u bilanci prikaže svoju obvezu za plaćanja rata najma za imovinu za koju ima pravo korištenja po metodi troška. Trošak imovine s pravom korištenja čini (1) sadašnja vrijednost plaćanja za najam koja nisu plaćena do tog datuma, (2) plaćanja najma ostvarena na datum početka najma ili prije tog datuma, (3) svi početni direktni troškovi koji nastaju za najmoprimca, (4) procijenjeni troškovi rastavljanja i uklanjanja imovine te vraćanja lokacije u početno stanje). Obvezu po najmu najmodavac je dužan mjeriti po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena do tog datuma diskontiranjem po kamatnoj stopi koja proizlazi iz najma, odnosno diskontiranjem po graničnoj stopi zaduživanja najmoprimca ako nije moguće pouzdano utvrditi kamatnu stopu koja proizlazi iz najma.³⁴ Najmodavac prenosi pravo korištenja imovine na najmoprimca po početku važenja ugovora odnosno u trenutku kada učini imovinu raspoloživom za korištenje.

³³ Službeni list Europske unije (2017) *Uredba Komisije (EU) 2017/1986 od 31. listopada 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 16* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1986> [10.7.2020]

³⁴ Ibid

Sve ranije navedeno će dovesti do toga da informacije koje su se ranije u izvještajima najmoprimaca prikazivale kao dio izvanbilančne evidencije biti priznate u bilanci (ranije su Društva imale obvezu objaviti iznos plaćenog najma i podnajma koji su priznati kao rashod u razdoblju, pregled minimalnih plaćanja najma na datum izvještaja o financijskom položaju i njihove sadašnje vrijednosti za svako sljedeće razdoblje (i) kraće od jedne godine; (ii) duže od jedne godine, ali ne duže od pet godina; (iii) duže od pet godina te opći opis značajnih ugovora o najmu najmoprimaca te je isto najčešće bilo objavljivano u sklopu bilješke koja se odnosila na ugovorene i nepredviđene obveze).

Ukoliko promotrimo obveze objave prema MRS-u 17 te obveze objave prema MSFI 16 (molimo pogledati poglavlje 3.3.3. *Zahtjevi objava standarda relevantnih za najmove*), vidimo kako je objavljivanje prošireno s obzirom na prelazak s izvanbilančnog prikazivanja na prikazivanje u bilanci, računu dobiti i gubitka te izvještaju o novčanim tokovima. S druge strane, s promjenom definicije najma dio dosadašnjih ugovora o korištenju imovine više ne zadovoljava definiciju financijskog najma već će sukladno standardu biti definirani kao usluge te će se nastaviti prikazivati izvanbilančno. Dodatno, za najmove kraće od 12 mjeseci za koje ne postoji opcija otkupa te najmove imovine male vrijednosti kao što je uredska oprema (osobna računala i/ili slično) pojednostavljeni model omogućava izuzeće te u tom slučaju najmoprimac priznaje trošak najma pravocrtno kroz razdoblje najma ili prema drugoj sustavnoj osnovi ukoliko ona ispravnije predstavlja ostvarenje koristi za najmoprimca. Kod poduzeća koja se bave trgovinom efekt ovoga standarda je značajan iz razloga što su vrlo često barem neke od lokacija prodavaonica ili skladišta u najmu. Također, česta je pojava da društva unajmljuju osobna vozila za menadžment.

Za najmodavce nema značajnijih promjena te se na gotovo jednak način prikazuje imovina i obveze od najma kako je bilo definirano MRS-om 17. Od Društva koja će biti analizirana u nastavku, Konzum i Spar ostvaruju prihode od poslovnih najmova te će u ovome radu biti navedene zahtijevane objave vezane za poslovne najmove (osim poslovnih najmova standardom su definirani i zahtjevi objava u slučaju kada je društvo najmodavac financijskog najma što neće biti prikazano u nastavku). MSFI 16 definira kako je najmodavac plaćanja najma iz poslovnih najmova dužan priznati kao prihod na linearnoj osnovi ili na nekoj drugoj sustavnoj osnovi ako ta osnova bolje odgovara uzorku smanjivanja koristi od uporabe odnosne imovine. Početni izravni troškovi nastali pri stjecanju poslovnog najma dodaju se knjigovodstvenoj vrijednosti odnosne imovine te se priznaju kao rashod tijekom razdoblja najma na istoj osnovi kao i prihod od najma. Politika amortizacije za amortizirajuću odnosnu imovinu koja je predmet

poslovnih najmova mora biti u skladu s najmodavčevom uobičajenom politikom amortizacije za sličnu imovinu.

3.3 Zahtjevi objava značajnih standarda u djelatnosti trgovine

Smisao računovodstvenih standarda jest da društvo tijekom poslovne godine vrši evidenciju poslovnih događaja sukladno standardima koji su implementirani u računovodstvene politike društva te po završetku poslovne godine ili izvještajnog razdoblja objavi financijske izvještaje sukladno relevantnim standardima. Prema MRS-u 1 subjekti čiji su financijski izvještaji u skladu s MSFI-jevima dužni su u bilješkama objaviti izričitu i bezrezervnu izjavu o sukladnosti. Subjekt ne smije financijske izvještaje opisati kao sukladne MSFI-jevima ako oni nisu u skladu sa svim zahtjevima MSFI-jeva što uključuje zahtjeve objava pojedinih standarda. U nastavku poglavlja dani su zahtjevi objava najznačajnijih standarda za djelatnost trgovine.

3.3.1 Zahtjevi objava standarda relevantnih za zalihe

Kako je navedeno ranije, MRS 2 *Zalihe* uređuje računovodstveno praćenje zaliha a samim time su i objave u financijskim izvještajima vezane uz zalihe najznačajnije definirane ovim standardom. Sukladno MRS-u 2, poduzeće je u financijskim izvještajima obvezno objaviti³⁵:

- a) računovodstvene politike vezane uz mjerenje zaliha, uključivši metodu obračuna troška zaliha koju društvo koristi

Navedeno je potrebno objaviti iz razloga što ovisno o računovodstvenim politikama u kratkom je roku moguće, ukoliko na primjer dolazi do smanjenja cijena sirovina ili nabavljene trgovačke robe, metodom prosječnih ponderiranih cijena ostvariti niže troškove prodanih proizvoda što uz jednak iznos prihoda u izvještajnom razdoblju dovodi do više marže. Osim metode prosječnih ponderiranih cijena, društvo može koristiti FIFO metodu koja podrazumijeva da su zalihe koje su prve ušle prve izlaze iz skladišta dok metoda LIFO (posljednji ulaz-prvi izlaz) nije dozvoljena. Važno je ponoviti kako je jedna od poboljšanih računovodstvenih kvalitativnih karakteristika usporedivost te je potrebno da prilikom objave društva ne mijenjaju metodu mjerenja iz godine u godinu, odnosno ukoliko do promjene metode mjerenja dođe, u financijskim izvještajima prikažu usporedno razdoblje prilagođeno novo-odabranim računovodstvenim politikama te razlog izmjene metode.

³⁵ Ibid

- b) ukupnu knjigovodstvenu vrijednost zaliha i knjigovodstvenu vrijednost zaliha prikazanih po klasama zaliha kako je prikladno za subjekt

Poduzeća sukladno standardu imaju mogućnost različito klasificirati određene zalihe ili grupe zaliha te ovisno o namjeni koristiti različite metode obračuna troška zaliha. Uobičajena klasifikacija zaliha obuhvaća trgovačku robu, sirovine, materijal, proizvodnju u toku i gotove proizvode.

- c) knjigovodstvenu vrijednost zaliha iskazanih po fer vrijednosti umanjenoj za troškove do točke prodaje

Fer vrijednost je iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obveza podmiriti između informiranih i nepovezanih stranaka koje su voljne obaviti transakciju.³⁶ Potrebno je da društvo navedeno objavi iz razloga što se, kako je ranije navedeno, zalihe mjere po trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. Neto utrživa vrijednost specifična je za svako pojedino poduzeće te pod utjecajem više čimbenika kao što su lokacija, konkurencija, percepcija potrošača, proizvodni proces u poduzeću i slično te je moguće da je fer vrijednost zaliha različita od neto utržive vrijednosti.

- d) iznos zaliha priznat kao rashod tijekom razdoblja

Navedeno je potrebno kako bi korisnici izvještaja mogli procijeniti operativnu profitabilnost poduzeća.

- e) iznos otpisa zaliha priznatog kao rashod razdoblja
f) iznos poništenja otpisa zaliha priznat kao smanjenje iznosa zaliha koji je priznat kao rashod u razdoblju
g) okolnosti ili događaji koji su uzrokovali poništenje otpisa zaliha

Otpis odnosno vrijednosno usklađenje zaliha najčešće se radi nakon obavljene godišnje inventure prilikom čega se provjerava postojanje imovine društva i utvrđuje postoji li odstupanje stvarnog stanja od računovodstvene evidencije, no navedeno je potrebno učiniti ukoliko se bilo kada tijekom razdoblja utvrdi kako je neto utrživa vrijednost niža od troška zaliha. Sukladno MRS-u 12 Porez na dobit (odredbe u članku 12.79 i 12.80) društvo je obvezno objaviti iznos vrijednosnog usklađenja odnosno iznos povrata vrijednosnog usklađenja što uključuje i zalihe. Sukladno Zakonu o porezu na dobit, rashod s osnove smanjenja vrijednosti

³⁶ Ibid

zaliha porezno je priznat u razdoblju u kojemu je imovina prodana ili na drugi način uporabljena dok vrijednosno usklađenje zaliha koje nisu prodane ili uporabljene uvećavaju poreznu osnovicu. Dodatni zahtjev za objavom okolnosti i/ili događaja u kojima je nastao povrat umanjenja vrijednosti zaliha važna je informacija iz razloga što je jedino tako moguće ocijeniti radi li se o jednokratnoj stavci ili je otpis zaliha i povrat otpisa u prirodi poslovanja poduzeća.

h) knjigovodstvena vrijednost zaliha korištenih kao instrument osiguranja plaćanja obveza društva

Moguće je da društvo koristi zalihe kao instrument plaćanja obveza prema dobavljačima ili obveza po kreditima te je navedeno važna informacija za korisnike izvještaja pri ocjeni likvidnosti poduzeća. Zalog zaliha kao instrumenta osiguranja znatno je rjeđe kod poduzeća koja se bave maloprodajom nego kod na primjer proizvodnih poduzeća iz razloga što trgovci na malo najčešće posjeduju širok asortiman proizvoda i nemaju vrijednosno značajne zalihe pojedinog proizvoda zbog optimizacije razine zaliha.

3.3.2 Zahtjevi objava standarda relevantnih za prihode

MSFI 15 pred društva stavlja značajnije zahtjeve objava te detaljnije opisuje potrebne objave u financijskim izvještajima. Cilj je zahtjeva u pogledu objave taj da subjekt objavi dostatne informacije kako bi se korisnicima financijskih izvještaja omogućilo razumijevanje vrste, iznosa, vremenskog okvira i neizvjesnosti prihoda i novčanih tokova proizišlih iz ugovora s kupcima. Kako bi postigao taj cilj, subjekt je dužan objaviti kvalitativne i kvantitativne podatke o sljedećem³⁷:

- a) informacije o ugovorima s kupcima,
- b) značajnim prosudbama i eventualnim promjenama prosudbi nastalima pri primjeni ovog standarda na te ugovore te
- c) svoj imovini priznatoj iz troškova stjecanja ili ispunjavanja ugovora s kupcem.

Također, u financijskim izvještajima potrebno je raščlaniti prihode iz ugovora s kupcima u kategorije koji korisnicima izvještaja omogućuju bolje razumijevanje gospodarskih čimbenika koji utječu na vrstu, iznos, vremenski okvir i neizvjesnost prihoda i novčanih tokova. Standardom su definirani različiti kriteriji koji se mogu koristiti prilikom kategorizacije prihoda kao na primjer zemljopisni kriterij (podjela po regijama), trajanje ugovora (kratkoročni i

³⁷ Službeni list Europske unije (2016) *Uredba komisije (EU) 2016/1905 od 22. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R1905> [10.7.2020]

dugoročni ugovori), prodajni kanali (izravna prodaja i prodaja putem posrednika, maloprodaja i veleprodaja), vrsta kupca (državna ili nedržavna tijela) i slično. Dodatno, ukoliko društvo ima više segmenata poslovanja obvezno je prikazati informaciju o prihodima po pojedinom segmentu sukladno MSFI 8 *Poslovni segmenti*.

MSFI 15 određuje potrebu objave početnih i završnih ugovornih bilanci potraživanja, ugovorne imovine i obveza iz ugovora s kupcima, pojašnjenja značajnih promjena tijekom godine te učinke važne komponente financiranja, no s obzirom da se u djelatnosti trgovine ne ostvaruju značajni prihodi prijenosom kontrole tijekom vremena te je razdoblje prijenosa koristi unutar jedne godine što omogućava izuzimanje od zahtjeva za objavom (MSFI 15.63 te MSFI 15.120) te u ovome radu nisu detaljnije objašnjavani navedeni zahtjevi objava.

Što se tiče obveza za činidbu subjekt je dužan objaviti informacije o svojim obvezama na činidbu u okviru ugovora s kupcima, uključujući opis svih sljedećih stavki³⁸:

- a) informacija kada subjekt uobičajeno ispunjuje svoje obveze na činidbu (na primjer događa li se navedeno prilikom isporuke pošiljke, nakon dostave, prilimo pružanja usluga ili nakon dovršetka pružanja usluga), uključujući trenutak u kojem se ispunjuju obveze izvršenja sukladno ugovoru o isporuci nakon plaćanja,
- b) važni uvjeti plaćanja (kao na primjer uobičajeno dospijeće, postoji li značajna komponenta financiranja unutar ugovora, je li iznos naknade promjenjiv te je li procjena promjenjive naknade ograničena),
- c) vrsta robe ili usluga koje je subjekt obećao prenijeti, s naglaskom na sve obveze na činidbu neke druge stranke koje se odnose na organizaciju prijenosa robe ili usluga (odnosno, ako subjekt djeluje kao agent),
- d) obveze vraćanja, povrata i druge slične obveze te
- e) vrste jamstava i povezane obveze.

Subjekt je dužan objaviti informacije o ukupnom iznosu cijene transakcije raspodijeljene na obveze na činidbu koje su neispunjene (ili djelomično neispunjene) na kraju izvještajnog razdoblja no postoji izuzeće od zahtjeva ukoliko je obveza na činidbu dio ugovora koji ima početno očekivano trajanje od godinu dana ili manje. Za obveze na činidbu koje se ispunjuju u određenom trenutku potrebno je objaviti značajne prosudbe nastale tijekom procjene trenutka u kojem kupac preuzima kontrolu nad obećanom robom ili uslugama.

³⁸ Ibid

S obzirom da prilikom priznavanja prihoda od prodaje u trgovini nema značajnih prosudbi te je prijenos kontrole jednostavan, navedeno nije značajno utjecalo na objave u financijskim izvještajima. Izmjene u objavama u odnosu na ranije standarde odnose se najprije na uskladu računovodstvenih politika sa standardom.

3.3.3 Zahtjevi objava standarda relevantnih za najmove

Kako je i opisano ranije promjena MSFI 16 u odnosu na dosadašnji MRS 17 je u tome što podrazumijeva bilančno priznavanje imovine i obveze za većinu najmove te je iz istog razloga nastala potreba za dodatnim i jasnijim objavljivanjem u odnosu na MRS 17. Prema MSFI 16, najmoprimac će za izvještajno razdoblje biti dužan objaviti sljedeće iznose:

- a) Zasebni prikaz imovine s pravom uporabe te obveze po najmu odvojeno od ostalih obveza u bilanci društva,
- b) razdvojen iznos amortizacije imovine s pravom uporabe te kamatne rashode po obvezama po najmu u računu dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti,
- c) iznos novčanih plaćanja koja se odnose na otplatu glavnice obveze po najmu unutar financijskih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,
- d) iznos novčanih plaćanja koja se odnose na otplatu kamata za obveza po najmu unutar izvještaja o novčanom toku,
- e) iznos plaćanja najmove imovine niske vrijednosti, kratkoročnih plaćanja najma te varijabilnih plaćanja najmove koja nisu uključena u iznos plaćanja obveze po najmu unutar poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,
- f) iznos amortizacije za imovinu s pravom uporabe sukladno razredu imovine u koju je ista svrstana,
- g) iznos kamatnih rashoda po obvezi po najmu,
- h) iznos troškova povezanih s kratkoročnim najmovima s mogućnosti izuzetka troškova povezanih s najmovima čije je razdoblje najma kraće od mjesec dana,
- i) iznos troškova povezanih s najmovima niske vrijednosti,
- j) iznos troškova povezanih s varijabilnim plaćanjima najma koja nisu uključena u mjerenje obveza po najmu,
- k) iznos prihoda od podnajma imovine s pravom uporabe,
- l) iznos ukupnih novčanih tokova vezanih za najmove,
- m) iznos nabavki i drugih povećanja imovine s pravom uporabe tijekom tekućeg i usporednog razdoblja,
- n) dobit ili gubitke nastalih u transakcijama prodaje s povratnim najmom,

- o) knjigovodstvenu vrijednost imovine s pravom uporabe sukladno razredu imovine na koji se ista odnosi na kraju izvještajnog razdoblja,
- p) najmoprimac koji najmove niske vrijednosti i/ili kratkoročne najmove obračunava primjenom točke 6. dužan je objaviti tu činjenicu .

Točka 6: "Ako najmoprimac odluči da zahtjeve iz točaka 22. – 49. neće primjenjivati ni na kratkoročne najmove ni na najmove s odnosnom imovinom niske vrijednosti, dužan je priznati plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma ili na nekoj drugoj sustavnoj osnovi. Najmoprimac je dužan primjenjivati drugu sustavnu osnovu ako ta osnova bolje predstavlja uzorak najmoprimčeve koristi." te

- q) analizu dospjeća obveza po najmu do jedne godine, 1 do 5 godina te dospjeće obveza iznad 5 godina sukladno MSFI 7 *Financijski instrumenti: objavljivanje zasebno* od analize dospjeća drugih financijskih obveza.

Osim obveznih objavljivanja u skladu s iznad navedenim točkama, najmoprimac je obavezan objaviti dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o svojim aktivnostima povezanim s najmom koje uključuju informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu ocijeniti:

- a) vrstu aktivnosti najmoprimca u okviru najma,
- b) buduće potencijalne novčane odljeve kojima je najmoprimac izložen, a koji nisu uključeni u mjerenje obveza po najmu što uključuje izloženost koja proizlazi iz:
 - (i) varijabilnih plaćanja najma,
 - (ii) mogućnosti raskida i produljenja,
 - (iii) jamstava za ostatak vrijednosti,
 - (iv) najmova koji još nisu započeli a za koje je najmoprimac preuzeo obveze,
- c) ograničenja ili obveze koji proizlaze iz najmova (npr. kovenanti za primljene kredite) te
- d) transakcije prodaje s povratnim najmom.

U slučaju kada je Društvo najmodavac, kod poslovnih najmova, za izvještajno razdoblje je dužan objaviti sljedeće iznose:

- a) iznos prihoda od najma u tabličnom obliku (osim ako je neki drugi oblik primjereniji) s izdvojenim prihodom vezanim s varijabilnim plaćanjima najma koja ne ovise o indeksu ili stopi,
- b) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o svojim aktivnostima u okviru najma koje zajedno s informacijama iz izvještaja o financijskom položaju, računa dobiti i gubitka

te izvještaja o novčanim tokovima služe korisnicima financijskih izvještaja kako bi procijenili učinke najмова na financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove najmodavca što među ostalim uključuje informacije koje pomažu pri procijeni sljedećeg:

1) vrsti aktivnosti najmodavca u okviru najma,

2) na koji način najmodavac upravlja rizikom povezanim s pravima koja je zadržao u odnosnoj imovini pri čemu je posebno potrebno objaviti strategiju upravljanja rizikom za prava koja je najmodavac zadržao u imovini, uključujući informaciju na koje sve načine umanjuje identificirani rizik. Načini smanjivanja rizika mogu obuhvaćati ugovore o ponovnoj kupnji, jamstva za ostatak vrijednosti ili varijabilna plaćanja najma koji se upotrebljavaju u slučaju prijestupa ugovorenih ograničenja,

c) svaki razred imovine, postrojenja ili opreme rasčlanjen na imovinu koja jest i koja nije predmet poslovnih najмова. Također, najmodavac je dužan objaviti informacije koje se zahtijevaju MRS-om 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema* u pogledu imovine koja je predmet poslovnog najma (prema razredu odnosne imovine) odvojeno od imovine koju najmodavac drži i kojom se koristi te

d) analiza dospijuća plaćanja najma, pri čemu je potrebno prikazati nediskontirana plaćanja najma koja će se primati na godišnjoj osnovi najmanje za prvih pet godina te ukupni iznos za preostale godine.³⁹

³⁹ Službeni list Europske unije (2017) *Uredba Komisije (EU) 2017/1986 od 31. listopada 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 16* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1986> [15.7.2020]

4 ANALIZA USKLAĐENOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA SA ZAHTJEVIMA OBJAVA U ODABRANIM DRUŠTVIMA U DJELATNOSTI TRGOVINE

U nastavku rada slijedi analiza usklađenosti financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d., SPAR Hrvatska d.o.o. te Konzum Plus d.o.o. sa zahtjevima objava značajnih standarda. Svi analizirani financijski izvještaji preuzeti su sa stranice Registra godišnjih financijskih izvještaja koji su dostupni općoj javnosti na [RGFI-javna objava \(fina.hr\)](http://RGFI-javna.objava(fina.hr)). Radi značajnog opsega i broja zahtijevanih objava, sama analiza je izrađena na način da je u tabličnom obliku prikazan zahtjev za objavom sukladno relevantnom standardu, pozicija odnosno mjestno na kojem se objava nalazi unutar samih financijskih izvještaja te broj stranice izvještaja na kojoj se ista objava nalazi.

4.1 Usklađenost financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d. sa zahtjevima objava značajnih standarda

U nastavku je dana analiza postojanja objava unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d. s obzirom na računovodstvene standarde koji se odnose na ranije navedena značajna područja financijskog izvještavanja društava unutar djelatnosti trgovine. U slučajevima kada pojedina objava postoji, naveden je broj stranice unutar financijskih izvještaja na kojoj se nalazi ista dok ukoliko pojedina objava ne postoji dodan je komentar autora.

Tablica 3 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz zalihe sukladno MRS 2:		
a) računovodstvene politike vezane uz mjerenje zaliha, uključujući metodu obračuna troška zaliha koju društvo koristi,	Unutar bilješke 2 Računovodstvene politike	22
b) ukupna knjigovodstvena vrijednost zaliha i knjigovodstvena vrijednost zaliha prikazanih po klasama zaliha kako je prikladno za subjekt,	Unutar bilješke 16 Zalihe	36
c) knjigovodstvena vrijednost zaliha po fer vrijednosti zajedno s iznosom umanjenja za troškove do točke prodaje,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P
d) iznos zaliha priznat kao rashod tijekom razdoblja (u vidu troška prodanih proizvoda),	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti te bilješke 6. Troškovi nabave prodane robe	13; 29
e) iznos otpisa zaliha priznatog kao rashod razdoblja,	Unutar bilješke 12 Porez na dobit	32
f) iznos poništenja otpisa zaliha priznat kao rashod u razdoblju,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako nije ostvareno poništenje otpisa zaliha	N/P

g) događaji koji su uzrokovali poništenje otpisa zaliha,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako nije ostvareno poništenje otpisa zaliha	N/P
h) knjigovodstvena vrijednost zaliha koje se koriste kao instrument osiguranja plaćanja obveza društva.	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P

*N/P = Nije primjenjivo

Izvor: izrada autora

Kako je navedeno u Tablici 3, Društvo je izvršilo sve relevantne objave za područje zaliha dok je za pojedine objave koje se ne nalaze unutar financijskih izvještaja razumno pretpostaviti kako nisu primjenjive na Društvo (na primjer zahtjev objave knjigovodstvene vrijednost zaliha iskazanih po fer vrijednosti umanjenoj za troškove do točke prodaje odnosi se ponajprije na zalihe koje drže brokeri koji mjere svoje zalihe po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje te se promjene fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje priznaju u računu dobiti i gubitka u razdoblju promjene vrijednosti). Također, pregledom ostalih bilješki i iznosa u financijskim izvještajima nije utvrđena indikacija postojanja povrata ispravka vrijednosti zaliha te ne postoje objave vezane uz istu temu.

Tablica 4 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz prihode sukladno MSFI 15:		
Kvalitativni i kvantitativni podatci o sljedećem:		
a) informacije o ugovorima s kupcima,	Unutar bilješke 2 Računovodstvene politike	24
b) značajnim prosudbama i eventualnim promjenama prosudbi korištenih pri primjeni ovog standarda na te utjecaj prosudbi na ugovore,	Unutar bilješke 2 Računovodstvene politike	24
c) imovini priznatoj iz troškova stjecanja ili ispunjavanja ugovora s kupcem,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakva imovina ne postoji	
d) pregled prihoda iz ugovora s kupcima prema kategorijama koje pobliže prikazuju koji gospodarski čimbenici utječu na vremenski okvir, iznos, vrstu i neizvjesnost prihoda i povezanih novčanih tokova,	Unutar bilješke 3. Prihodi od prodaje te bilješke 5. Ostali prihodi	28
e) prikaz prihoda po segmentima sukladno MSFI 8 Poslovni segmenti,	N/P - društvo nema više segmenata poslovanja	
f) informacija kada subjekt uobičajeno ispunjava svoje obveze na činidbu (na primjer događa li se navedeno prilikom isporuke pošiljke, nakon dostave, prilikom pružanja usluga ili nakon dovršetka pružanja usluga), te trenutak u kojem se ispunjavaju obveze izvršenja u okviru ugovora o isporuci nakon plaćanja,	Unutar bilješke 2 Računovodstvene politike	24
g) važni uvjeti plaćanja (kao npr. uobičajeno dospijeće, postoji li značajna komponenta financiranja unutar ugovora, postoje li promjenjive naknade i je li procjena promjenjive naknade ograničena),	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako Društvo nema ugovore s navedenim karakteristikama	

h) vrsta robe ili usluga koja je subjektu preostala za prenijeti na kupca, s naglaskom na obvezu na činidbu neke druge stranke koje se odnose na organizaciju prijenosa robe ili usluga (u slučaju da subjekt djeluje kao agent),	N/P - društvo ne djeluje kao agent	
i) obveze vraćanja, povrata i druge slične obveze; te	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako Društvo nema značajne obveze	
j) vrste jamstava i povezane obveze.	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako Društvo nema značajna jamstva i povezane obveze	

Izvor: izrada autora

Analizom obveznih objava vezanih za prihode unutar Tablice 4, potvrđeno je kako su izvršene značajne objave dok je vezano za objavu važnih uvjeta plaćanja Društvo unutar bilješke 3 objavilo kako se prodaja odnosi na prodaju trgovačke robe u nespecializiranim trgovinama te je razumno pretpostaviti da je čitatelj financijskih izvještaja upoznat s konceptom maloprodaje u dućanima robe široke potrošnje gdje se prijenos rizika vrši u trenutku prodaje na blagajni te je time indirektno ukazano kako ne postoje značajni uvjeti plaćanja.

Tablica 5 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Ukoliko je društvo najmoprimac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) zasebni prikaz imovine s pravom uporabe te obveze po najmu odvojeno od ostalih obveza u bilanci društva,	Nije objavljeno	
b) iznos kamatnih rashoda po obvezama po najmu odvojeno od iznosa amortizacije imovine s pravom uporabe u računu dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti,	Nije objavljeno	
c) iznos novčanih plaćanja koje se odnose na otplatu glavnice obveze u okviru financijskih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,	Nije objavljeno	
d) iznos novčanih plaćanja koja se odnose na otplatu obveza za kamate u izvještaju o novčanom toku,	Nije objavljeno	
e) iznos plaćanja najmova imovine niske vrijednosti, plaćanja kratkoročnih najmova i varijabilnih plaćanja najmova koja nisu uključena u iznos plaćanja obveza po najmu u okviru poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,	Nije objavljeno	
f) iznos amortizacije za imovinu s pravom uporabe sukladno razredu imovine u koju je svrstana,	Nije objavljeno	
g) iznos kamatnih rashoda po obvezi po najmu,	Nije objavljeno	
h) troškovi povezani s kratkoročnim najmovima s mogućnosti izuzetka troškova povezanih s najmovima čije je razdoblje najma kraće od mjesec dana,	Nije objavljeno	
i) iznos troškova najmova imovine niske vrijednosti,	Nije objavljeno	
j) iznos troškova varijabilnih plaćanja najma koja nisu uključena u mjerenje obveza po najmu,	Nije objavljeno	
k) prihode od podnajma imovine s pravom uporabe,	Nije objavljeno	
l) iznos ukupnih novčanih tokova za najmove,	Nije objavljeno	

m) nabavke i druga povećanja imovine s pravom uporabe tijekom razdoblja,	Nije objavljeno	
n) dobit i/ili gubitke nastalih u transakcijama prodaje s povratnim najmom, i	Nije objavljeno	
o) knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom uporabe prema razredu imovine u koju je svrstana na kraju izvještajnog razdoblja.	Nije objavljeno	
p) Najmoprimac koji kratkoročne najmove ili najmove imovine niske vrijednosti obračunava priznavanjem plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma ili na nekoj drugoj sustavnoj osnovi dužan je tu činjenicu objaviti.	Nije objavljeno	
q) analizu dospijuća obveza po najmu do jedne godine, 1 do 5 godina te dospijće obveza iznad 5 godina sukladno MSFI 7 <i>Financijski instrumenti: objavljivanje zasebno od analize dospijuća drugih financijskih obveza.</i>	Unutar Bilješke 26 Ugovorne obveze	45
r) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o aktivnostima povezanim s najmom što među ostalim uključuje informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu ocijeniti sljedeće: (a) vrstu aktivnosti najmoprimca u okviru najma (b) buduće potencijalne novčane odljeve kojima je najmoprimac izložen, a koji nisu uključeni u mjerenje obveza po najmu što uključuje izloženost koja proizlazi iz: (i) varijabilnih plaćanja najma (ii) mogućnosti produženja i raskida (iii) jamstava za ostatak vrijednosti (iv) najmovi koji još nisu započeli a za koje je najmoprimac preuzeo obveze, . (c) ograničenja ili obveze koji proizlaze iz najмова (npr. kovenanti za primljene kredite) (d) transakcije prodaje s povratnim najmom.	Unutar Bilješke 26 Ugovorne obveze objavljena je analiza dospijuća po kategorijama u 1 godini, od 1 do 5 godina te iznad 5 godina	45

Ukoliko je društvo najmodavac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) iznos prihoda od najma u tabličnom obliku (osim ako je neki drugi oblik primjereniji) s razdijeljenim iznosom prihoda povezanog s varijabilnim plaćanjima najma koja ne ovise o određenom indeksu ili stopi.	Unutar Bilješke 5 Ostali prihodi	28
b) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o aktivnostima u okviru najma koje zajedno s informacijama iz izvještaja o financijskom položaju, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanim tokovima korisnicima financijskih izvještaja služe kao osnova za procjenu učinka najmova na financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove najmodavca što među ostalim uključuje informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu procijeniti sljedeće:	Nije objavljeno	
1) vrstu aktivnosti najmodavca u okviru najma; i	Nije objavljeno	
2) na koji način najmodavac upravlja rizikom povezanim s pravima koja je zadržao u odnosnoj imovini pri čemu je najmodavac dužan objaviti svoju strategiju upravljanja rizikom za prava koja je zadržao u odnosnoj imovini, uključujući informaciju na koje sve načine umanjuje taj rizik. Načini smanjivanja rizika mogu obuhvaćati ugovore o ponovnoj kupnji, jamstva za ostatak vrijednosti ili varijabilna plaćanja najma koji se upotrebljavaju u slučaju prekoračenja utvrđenih ograničenja.	Nije objavljeno	
c) najmodavac je dužan raščlaniti svaki razred imovine, postrojenja ili opreme na imovinu koja jest i koja nije predmet poslovnih najmova. Isto tako, najmodavac je dužan objaviti informacije koje se zahtijevaju sukladno MRS 16 u pogledu imovine koja je predmet poslovnog najma (prema razredu odnosno imovine) odvojeno od imovine koju najmodavac drži i kojom se koristi.	Nije objavljeno	

d) analiza dospjeća plaćanja najma, pri čemu prikazuje nediskontirana plaćanja najma koja će se primati na godišnjoj osnovi najmanje prvih pet godina i ukupne iznose za preostale godine.	Nije objavljeno	
--	-----------------	--

Izvor: izrada autora

Vezano za objave relevantne za najmove koja je prikazana u Tablici 5 te s obzirom da je MSFI 16 implementiran za razdoblja koja počinju od 1.1.2019., Društvo je unutar bilješke 2 *Računovodstvene politike* u dijelu *Promjena u računovodstvenim politikama i objavama za najmove* objavilo procjenu utjecaja ovog standarda na bilancu društva te utjecaj na račun dobiti i gubitka. Procjena zakonskih zastupnika Društva je da navedeni standard ne utječe značajno na poslovanje Društva te je moguće primijetiti kako, u odnosu na ostala Društva, ne postoji zaseban odjeljak vezan za najmove unutar bilješke računovodstvenih politika te ne postoji zasebna bilješka vezane za najmove objavljena u izvještaju. Na navedeni način se konzistentno prikazuje kako navedeni standard nije značajan za poslovanje Društva.

Iako je procijenjeno kako navedeni standard i primjena standarda ne utječe značajno na financijske izvještaje Društva, dio objava napravljen je u bilješkama financijskih izvještaja (prihodi od najma i troškovi najma prikazani su zasebno u izvještajima u odgovarajućim bilješkama te je u sklopu bilješke 26 „Ugovorne obveze“ izvršena objava dospjeća budućih obveza po predstojećim godinama). Navedeno je u skladu sa konceptom značajnosti prilikom čega je Društvo ocijenilo da su objavljene informacije dostatne za informiranje čitatelja financijskih izvještaja. S obzirom da procijenjeni utjecaj implementacije MSFI 16 na povećanje bilance društva u vidu nastanka Imovine s pravom korištenja te Obveza za najmove iznosi 44.907 tisuća kuna što je u odnosu na ukupni iznos aktive od 4.632.763 tisuća kuna tek 0,1% te predstavlja kvantitativno neznačajnu stavku, moguće je pretpostaviti da dodatne kvalitativne informacije također nisu značajne te ne postoji potreba za dodatnim objavama informacija.

4.2 Usklađenost financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o. sa zahtjevima objava značajnih standarda

U nastavku je izrađena analiza usklađenosti financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o. u vidu postojanja svih objava zahtijevanih ključnim računovodstvenim standardima financijskog izvještavanja.

Tablica 6 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz zalihe sukladno MRS 2:		
a) računovodstvene politike vezane uz mjerenje zaliha, uključujući metodu obračuna troška zaliha koju društvo koristi,	Unutar bilješke 2 Značajne računovodstvene politike	16
b) ukupna knjigovodstvena vrijednost zaliha i knjigovodstvena vrijednost zaliha prikazanih po klasama zaliha kako je prikladno za subjekt,	Unutar bilješke 14 Zalihe	36
c) knjigovodstvena vrijednost zaliha po fer vrijednosti zajedno s iznosom umanjenja za troškove do točke prodaje,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P
d) iznos zaliha priznat kao rashod tijekom razdoblja (u vidu troška prodanih proizvoda),	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	7
e) iznos otpisa zaliha priznatog kao rashod razdoblja,	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti te bilješke 7. Ostali troškovi poslovanja	7; 27
f) iznos poništenja otpisa zaliha priznat kao rashod u razdoblju,	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako nije ostvareno poništenje otpisa zaliha	N/P
g) događaji koji su uzrokovali poništenje otpisa zaliha,	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako nije ostvareno poništenje otpisa zaliha	N/P
h) knjigovodstvena vrijednost zaliha koje se koriste kao instrument osiguranja plaćanja obveza društva.	N/P – Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P

Izvor: izrada autora

Kako je navedeno u Tablici 6, kao i kod društva Lidl d.o.o. k.d., društvo SPAR Hrvatska d.o.o. je izvršilo sve relevantne objave za područje zaliha dok je za pojedine objave koje se ne nalaze unutar financijskih izvještaja razumno pretpostaviti kako nisu primjenjive na Društvo.

Dodatno, kako bi prikazali širinu standarda i definiranih objava, u nastavku je napravljena usporedba objava knjigovodstvene vrijednosti zaliha u financijskim izvještajima društva Lidl d.o.o. k.d. te SPAR Hrvatska d.o.o.

Slika 1 Prikaz objave knjigovodstvene vrijednosti zaliha klasificiranih na način prikladan za subjekt u financijskim izvještajima društva Lidl d.o.o. k.d.

16. Zalihe	
Zalihe Društva na dan 29. veljače 2020. godine i na dan 28. veljače 2019. godine odnose se na zalihe trgovačke robe koju Društvo prodaje u svojim poslovnica. Zalihe su vrednovane po nižoj cijeni između nabavne i neto prodajne cijene. Ukupna vrijednost zaliha trgovačke robe na dan 29. veljače 2020. godine iznosila je 359.440 tisuća kuna (na dan 28. veljače 2019. godine 329.760 tisuća kuna).	
Zalihe goriva i energenata na dan 29. veljače 2020. godine iznosile su 344 tisuća kuna (na 28. veljače 2019: 528 tisuća kuna).	

Izvor: Financijski izvještaji društva Lidl d.o.o. k.d. Dostupno na: https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO::P28_SBT_MBS:080434955

Slika 2 Prikaz objave knjigovodstvene vrijednosti zaliha klasificiranih na način prikladan za subjekt u financijskim izvještajima društva SPAR Hrvatska d.o.o.

14 Zalihe	31.12.2019. <i>(u tisućama kuna)</i>	31.12.2018. <i>(u tisućama kuna)</i>
Trgovačka roba	405.612	370.263
Sirovine i ostali materijali	5.029	1.163
	410.641	371.426

Izvor: Financijski izvještaji društva SPAR Hrvatska d.o.o. Dostupno na: https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080371185

Kako je moguće vidjeti, društvo Lidl d.o.o. k.d. prikazuje u tekstualnom formatu razradu zaliha na zalihe trgovačke robe te zalihe goriva i energenata (Slika 1) dok društvo SPAR Hrvatska d.o.o. navedeno prikazuje u tabličnom obliku (Slika 2) prilikom čega SPAR koristi klasifikaciju predloženu standardom (uobičajena razrada kako je definirano standardom čini podjela na trgovačku robu, sirovine, materijal, proizvodnju u toku i gotove proizvode) dok Lidl k.d. d.o.o. detaljnije specificira kako se „ostale“ zalihe, osim zaliha trgovačke robe koje čine većinu zaliha što je uobičajeno za ovu djelatnost, odnose na zalihe goriva i energenata. Obje objave u skladu su sa MRS 2 te je navedena usporedba napravljena zbog prikaza mogućnosti koje pruža standard i interpretacija istoga.

Tablica 7 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz prihode sukladno MSFI 15:		
Kvalitativni i kvantitativni podatci o sljedećem:		
a) informacije o ugovorima s kupcima,	Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike	18
b) značajnim prosudbama i eventualnim promjenama prosudbi korištenih pri primjeni ovog standarda na te utjecaj prosudbi na ugovore,	Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike	18
c) imovini priznatoj iz troškova stjecanja ili ispunjavanja ugovora s kupcem,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakva imovina ne postoji	
d) pregled prihoda iz ugovora s kupcima prema kategorijama koje pobliže prikazuju koji gospodarski čimbenici utječu na vremenski okvir, iznos, vrstu i neizvjesnost prihoda i povezanih novčanih tokova,	Unutar bilješke 4. Prihodi te bilješke 5. Ostali prihodi poslovanja	25; 26
e) prikaz prihoda po segmentima sukladno MSFI 8 Poslovni segmenti,	N/P - društvo nema više segmenata poslovanja	
f) informacija kada subjekt uobičajeno ispunjava svoje obveze na činidbu (na primjer događa li se navedeno prilikom isporuke pošiljke, nakon dostave, prilikom pružanja usluga ili nakon dovršetka pružanja usluga), te trenutak u kojem se ispunjavaju obveze izvršenja u okviru ugovora o isporuci nakon plaćanja,	Unutar Bilješke 4 Prihodi	25
g) važni uvjeti plaćanja (kao npr. uobičajeno dospijeće, postoji li značajna komponenta financiranja unutar ugovora, postoje li promjenive naknade i je li procjena promjenjive naknade ograničena),	Unutar Bilješke 4 Prihodi postoji objava uobičajenog dospijeća plaćanja te Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike postoji objava kako ne postoje ugovori sa značajnom komponentom financiranja te ne postoje značajne varijabilne naknade	19
h) vrsta robe ili usluga koja je subjektu preostala za preneti na kupca, s naglaskom na obvezu na činidbu neke druge stranke koje se odnose na organizaciju prijenosa robe ili usluga (u slučaju da subjekt djeluje kao agent),	N/P - društvo ne djeluje kao agent; Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike objavljeno je kako je društvo zaključilo da u procesu prodaje djeluje kao principal	18
i) obveze vraćanja, povrata i druge slične obveze; te	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve obveze ne postoje	
j) vrste jamstava i povezane obveze.	Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike postoji objava kako ne postoje garancije/jamstva prilikom prodaje roba i/ili usluga	19

Izvor: Izrada autora

Analizom obveznih objava vezanih za prihode unutar Tablice 7, potvrđeno je kako su izvršene potrebne značajne objave sukladno MSFI 15 dok za pojedine objave možemo pretpostaviti da nisu primjenjive.

Tablica 8 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva

SPAR Hrvatska d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Ukoliko je društvo najmoprimac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) zasebne stavke u bilanci društva za imovinu s pravom uporabe te obveze po najmu odvojeno od ostalih obveza,	Unutar Izvješća o financijskom položaju	8
b) kamatne rashode po obvezi po najmu odvojeno od iznosa amortizacije za imovinu s pravom uporabe u sklopu računa dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti,	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja te Bilješke 8b) Financijski troškovi	7; 27
c) novčana plaćanja u okviru financijskih aktivnosti za dio obveza po najmu koji se odnosi na glavnica u izvještaju o novčanom toku,	Unutar Izvješća o novčanom toku	10
d) novčana plaćanja za dio obveza po najmu koji se odnosi na kamate u izvještaju o novčanom toku,	Unutar Izvješća o novčanom toku	10
e) kratkoročna plaćanja najma, plaćanja najmovima imovine niske vrijednosti i varijabilna plaćanja najma koja nisu uključena u mjerenje obveze po najmu u okviru poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,	Ne postoji objava - s obzirom da je sukladno bilješci 12 iznos troška ovakvih ugovora 1.198 tisuća kuna, razumno je pretpostaviti kako navedeno nije eksplicitno objavljeno s obzirom na razinu značajnosti	
f) iznos amortizacije za imovinu s pravom uporabe prema razredu odnosno imovine,	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	33
g) kamatne rashode po obvezi po najmu,	Unutar Bilješke 8b) Financijski troškovi	27
h) troškove povezane s kratkoročnim najmovima. Ti troškovi ne moraju uključivati troškove povezane s najmovima čije je razdoblje najma mjesec dana ili kraće,	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	34
i) troškove povezane s najmovima imovine niske vrijednosti,	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	34
j) troškove povezane s varijabilnim plaćanjima najma koja nisu uključena u mjerenje obveza po najmu,	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	34
k) prihode od davanja imovine s pravom uporabe u podnajam,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakvi prihodi ne postoje	
l) ukupne novčane tokove za najmove,	Ne - Ne postoji eksplicitna objava ukupnih novčanih tokova za najmove ali su u Izvještaju o novčanim tokovima jasno označene stavke koje se odnose na najam	10
m) povećanja imovine s pravom uporabe,	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	33
n) dobit ili gubitke koji proizlaze iz transakcija prodaje s povratnim najmom, i	N/P- Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve transakcije ne postoje	
o) knjigovodstvenu vrijednost imovine s pravom uporabe na kraju izvještajnog razdoblja prema razredu odnosno imovine.	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	33
p) Najmoprimac koji kratkoročne najmove ili najmove imovine niske vrijednosti obračunava priznavanjem plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	34

osnovi tijekom razdoblja najma ili na nekoj drugoj sustavnoj osnovi dužan je tu činjenicu objaviti.		
q) analiza dospijeća obveza po najmu primjenom B.11. MSFI-ja 7 Financijski instrumenti: objavljivanje zasebno od analiza dospijeća drugih financijskih obveza što uključuje analizu dospijeća do jedne godine, 2 do 5 godina te dospijeće obveza iznad 5 godina.	Unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16	34
r) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o svojim aktivnostima povezanim s najmom. Te dodatne informacije mogu među ostalim uključivati informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu ocijeniti sljedeće: (a) vrstu najmoprimčevih aktivnosti u okviru najma (b) buduće novčane odljeve kojima je najmoprimac potencijalno izložen, a koji se ne odražavaju u mjerenju obveza po najmu. To uključuje izloženost koja proizlazi iz sljedećeg: (i) varijabilnih plaćanja najma (ii) mogućnosti produženja i raskida (iii) jamstava za ostatak vrijednosti (iv) najmova za koje je najmoprimac preuzeo obveze, a koji još nisu započeli. (c) ograničenja ili obveze koji proizlaze iz najmova (npr. kovenanti za primljene kredite) (d) transakcije prodaje s povratnim najmom.	Unutar Bilješke 2 Značajne računovodstvene politike opisane su aktivnosti u okviru najma te detalji o sklopljenim ugovornim uvjetima uključujući mogućnost produženja i raskida ugovora dok su unutar Bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16 napravljene objave vezane za buduće novčane odljeve po ugovorima s varijabilnom naknadom	15, 16, 34
Ukoliko je društvo najmodavac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) prihod od najma, pri čemu zasebno objavljuje prihod povezan s varijabilnim plaćanjima najma koja ne ovise o indeksu ili stopi. Informacije je dužan objaviti u tabličnom obliku, osim ako je primjereniji neki drugi oblik.	Unutar Bilješke 5 Ostali prihodi poslovanja	26
b) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o svojim aktivnostima u okviru najma koje zajedno s informacijama iz izvještaja o financijskom položaju, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanim tokovima korisnicima financijskih izvještaja služe kao osnova za procjenu učinka najmova na financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove najmodavca. Te dodatne informacije među ostalim uključuju informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu procijeniti sljedeće:		
1) vrstu najmodavčevih aktivnosti u okviru najma, i	Unutar Bilješke 10 Nekretnine, postrojenja i oprema postoji objava o davanju u najam dijela poslovnog prostora Društva	30
2) kako najmodavac upravlja rizikom povezanim s pravima koja je zadržao u odnosnoj imovini. Najmodavac je posebno dužan objaviti svoju strategiju upravljanja rizikom za prava koja je zadržao u odnosnoj imovini, uključujući sve načine na koje smanjuje taj rizik. Ti načini mogu obuhvaćati, primjerice, ugovore o ponovnoj kupnji, jamstva za ostatak vrijednosti ili varijabilna plaćanja najma koji se upotrebljavaju u slučaju prekoračenja utvrđenih ograničenja.	Ne - s obzirom da se navedeno odnosi na dodatne informacije, a navedena objava ne postoji unutar financijskih izvještaja razumno je zaključiti kako Društvo procjenjuje da čitatelji financijskih izvještaja i bez navedene informacije mogu primjereno ocijeniti utjecaj na financijski položaj Društva	
c) najmodavac je dužan raščlaniti svaki razred imovine, postrojenja ili opreme na imovinu koja je predmet poslovnih najmova i imovinu koja nije predmet poslovnih najmova. Isto tako, najmodavac je dužan objaviti informacije koje se zahtijevaju MRS-om 16 u pogledu imovine koja je predmet	Unutar Bilješke 10 Nekretnine, postrojenja i oprema postoji objava kako za Društvo nije praktično odrediti koji dio	30

poslovnog najma (prema razredu odnosno imovine) odvojeno od imovine koju najmodavac drži i kojom se koristi.	imovine je potrebno klasificirati kao ulaganje u nekretnine	
d) najmodavac je dužan objaviti analizu dospjeća plaćanja najma, pri čemu prikazuje nediskontirana plaćanja najma koja će se primati na godišnjoj osnovi najmanje prvih pet godina i ukupne iznose za preostale godine.	Ne - s obzirom da navedena objava ne postoji razumno je zaključiti kako se radi o kratkoročnim najmovima.	

Izvor: Izrada autora

Kako je vidljivo u tablici iznad, Društvo je izvršilo zahtijevane objave sukladno MSFI 16 te je većina informacija prikazana unutar bilješke 12 *Primjena MSFI-ja 16* koja je dodatna bilješka financijskih izvještaja u odnosu na prethodnu godinu. Pojedine objave nisu eksplicitno prikazane unutar financijskih izvještaja (npr. iznos ukupnih novčanih tokova za najmove) kao što je navedeno prikazano u financijskim izvještajima društva Konzum Plus, no navedeno je u skladu sa standardom koji podrazumijeva da se informacije koje se ponavljaju ne moraju više puta ponavljati unutar financijskih izvještaja te čitatelj izvještaja informaciju o ukupnim plaćanjima najma može izračunati zbrajanjem svih pojedinačnih stavki unutar Izvješća o novčanom toku koje sadrže „MSFI 16“.

Također, na primjeru izostanka objave vrijednosti imovine, postrojenja ili opreme na imovinu koja je predmet poslovnih najмова i imovine koja nije predmet poslovnih najмова, prilikom čega je društvo objavilo da navedeno nije praktično, moguće je vidjeti utjecaj koncepta značajnosti sukladno MRS-u 1 na objave unutar financijskih izvještaja.

4.3 Usklađenost financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o. sa zahtjevima objava značajnih standarda

U nastavku je napravljena analiza postojanja objava unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o. s obzirom na zahtjeve računovodstvenih standarda koji uređuju značajna područja financijskog izvještavanja društava unutar djelatnosti trgovine.

Tablica 9 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz zalihe sukladno MRS 2:		
a) računovodstvene politike vezane uz mjerenje zaliha, uključujući metodu obračuna troška zaliha koju društvo koristi,	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika	44
b) ukupna knjigovodstvena vrijednost zaliha i knjigovodstvena vrijednost zaliha prikazanih po klasama zaliha kako je prikladno za subjekt,	Unutar Bilješke 14 Zalihe	36
c) knjigovodstvena vrijednost zaliha po fer vrijednosti zajedno s iznosom umanjenja za troškove do točke prodaje,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P
d) iznos zaliha priznat kao rashod tijekom razdoblja (u vidu troška prodanih proizvoda),	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	21
e) iznos otpisa zaliha priznatog kao rashod razdoblja,	Unutar bilješke 11 Umanjenje vrijednosti imovine te unutar Bilješke 22 Zalihe	57; 66
f) iznos poništenja otpisa zaliha priznat kao rashod u razdoblju,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P
g) događaji koji su uzrokovali poništenje otpisa zaliha,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve zalihe ne postoje	N/P
h) knjigovodstvena vrijednost zaliha koje se koriste kao instrument osiguranja plaćanja obveza društva.	Unutar Bilješke 22 Zalihe	66

Izvor: Izrada autora

Kako je navedeno u Tablici 9, kao i kod društava Lidl d.o.o. k.d. te SPAR Hrvatska d.o.o., društvo Konzum Plus je izvršilo sve relevantne objave za područje zaliha dok je za pojedine objave koje se ne nalaze unutar financijskih izvještaja razumno pretpostaviti kako nisu primjenjive na Društvo.

Tablica 10 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Objave vezane uz prihode sukladno MSFI 15:		
Kvalitativni i kvantitativni podaci o sljedećem:		
a) informacije o ugovorima s kupcima,	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika	35
b) značajnim prosudbama i eventualnim promjenama prosudbi korištenih pri primjeni ovog standarda na te utjecaj prosudbi na ugovore,	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika	35
c) imovini priznatoj iz troškova stjecanja ili ispunjavanja ugovora s kupcem,	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakva imovina ne postoji	
d) pregled prihoda iz ugovora s kupcima prema kategorijama koje pobliže prikazuju koji gospodarski čimbenici utječu na vremenski okvir, iznos, vrstu i neizvjesnost prihoda i povezanih novčanih tokova,	Unutar Bilješke 6 Prihodi od prodaje te Bilješke 7 Ostali prihodi	55

e) prikaz prihoda po segmentima sukladno MSFI 8 Poslovni segmenti,	Unutar Bilješke 6 Prihodi od prodaje	55
f) informacija kada subjekt uobičajeno ispunjava svoje obveze na činidbu (na primjer događa li se navedeno prilikom isporuke pošiljke, nakon dostave, prilikom pružanja usluga ili nakon dovršetka pružanja usluga), te trenutak u kojem se ispunjavaju obveze izvršenja u okviru ugovora o isporuci nakon plaćanja,	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika te Bilješke 6 Prihodi od prodaje	35, 55
g) važni uvjeti plaćanja (kao npr. uobičajeno dospjeće, postoji li značajna komponenta financiranja unutar ugovora, postoje li promjenive naknade i je li procjena promjenjive naknade ograničena),	Ne - Unutar bilješke 35 moguće je vidjeti pregled očekivanog kreditnog gubitka te omjer potraživanja od kupaca za kupce koji plaćaju u dospjeću te kupce koji plaćaju sa zakašnjenjem no nisu opisani važni uvjeti plaćanja	84
h) vrsta robe ili usluga koja je subjektu preostala za prenijeti na kupca, s naglaskom na obvezu na činidbu neke druge stranke koje se odnose na organizaciju prijenosa robe ili usluga (u slučaju da subjekt djeluje kao agent),	N/P - društvo ne djeluje kao agent	
i) obveze vraćanja, povrata i druge slične obveze; te	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve obveze ne postoje	
j) vrste jamstava i povezane obveze.	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve obveze ne postoje	

Izvor: Izrada autora

Analizom objava relevantnih za prihode utvrđeno je kako postoje sve potrebne objave te je razumno pretpostaviti kako pojedine objave nisu primjenjive na Društvo. S obzirom na izostanak objave važnih uvjeta plaćanja, razumno je zaključiti kako postoje raznovrsni uvjeti plaćanja za pojedine kupce te bi navedena objava bila prekompleksna, a s obzirom da su izvršene detaljnije objave vezane za potraživanja time su približene informacije potrebne za ocjenu povrativosti potraživanja i poštivanja samih uvjeta plaćanja.

Tablica 11 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.

Objava	Pozicija u izvještaju	Stranica izvještaja
Ukoliko je društvo najmoprimac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) zasebni prikaz imovine s pravom uporabe te obveze po najmu odvojeno od ostalih obveza u bilanci društva,	Unutar Izvještaja o financijskom položaju	22
b) iznos kamatnih rashoda po obvezama po najmu odvojeno od iznosa amortizacije imovine s pravom uporabe u računu dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti,	Unutar Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti te Bilješke 14 Financijski rashodi	21; 59
c) iznos novčanih plaćanja koje se odnose na otplatu glavnice obveze u okviru financijskih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,	Unutar Izvještaja o novčanim tokovima	24
d) iznos novčanih plaćanja koja se odnose na otplatu obveza za kamate u izvještaju o novčanom toku,	Da - Unutar Izvještaja o novčanim tokovima objavljen je ukupni iznos plaćenih kamata za kredite i najmove te referenca na Bilješku 26 dok je u Bilješci 26 Novac i novčani ekvivalenti objavljen iznos plaćenih kamata po najmu	24; 69

e) iznos plaćanja najmova imovine niske vrijednosti, plaćanja kratkoročnih najmova i varijabilnih plaćanja najmova koja nisu uključena u iznos plaćanja obveza po najmu u okviru poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku,	Ne – u financijskim izvještajima isključivo postoji objava visine troška kratkoročnih najmova u bilješci 30 Obveze po najmovima u iznosu od 80.285 THRK te varijabilna plaćanja najmova 8.144 THRK.	24; 72
f) iznos amortizacije za imovinu s pravom uporabe sukladno razredu imovine u koju je svrstana,	Unutar bilješke 18 Imovina s pravom korištenja	63
g) iznos kamatnih rashoda po obvezi po najmu,	Unutar Bilješke 14 Financijski rashodi te unutar Bilješke 30. Obveze po najmovima	59;72
h) troškovi povezani s kratkoročnim najmovima s mogućnosti izuzetka troškova povezanih s najmovima čije je razdoblje najma kraće od mjesec dana,	Unutar bilješke 30 Obveze po najmovima	72
i) iznos troškova najmova imovine niske vrijednosti,	N/P - unutar bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika postoji objava kako Društvo nema u najmu imovinu koja se smatra imovinom niske vrijednosti	43
j) iznos troškova varijabilnih plaćanja najma koja nisu uključena u mjerenje obveza po najmu,	Unutar bilješke 30 Obveze po najmovima	72
k) prihode od podnajma imovine s pravom uporabe,	Unutar bilješke 7 Ostali prihodi	55
l) iznos ukupnih novčanih tokova za najmove,	Unutar bilješke 30 Obveze po najmovima	72
m) nabavke i druga povećanja imovine s pravom uporabe tijekom razdoblja,	Unutar bilješke 18 Imovina s pravom korištenja	63
n) dobit i/ili gubitke nastalih u transakcijama prodaje s povratnim najmom, i	N/P - Društvo nema takvu objavu te je razumno procijeniti kako ovakve transakcije ne postoje	
o) knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom uporabe prema razredu imovine u koju je svrstana na kraju izvještajnog razdoblja.	Unutar bilješke 18 Imovina s pravom korištenja	63
p) Najmoprimac koji kratkoročne najmove ili najmove imovine niske vrijednosti obračunava priznavanjem plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma ili na nekoj drugoj sustavnoj osnovi dužan je tu činjenicu objaviti.	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika	43
q) analizu dospjeća obveza po najmu do jedne godine, 1 do 5 godina te dospjeće obveza iznad 5 godina sukladno MSFI 7 <i>Financijski instrumenti: objavljivanje zasebno od analize dospjeća drugih financijskih obveza.</i>	Unutar bilješke 35 Financijski instrumenti i upravljanje rizicima	86
r) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o aktivnostima povezanim s najmom što među ostalim uključuje informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu ocijeniti sljedeće: (a) vrstu aktivnosti najmoprimca u okviru najma (b) buduće potencijalne novčane odljeve kojima je najmoprimac izložen, a koji nisu uključeni u mjerenje obveza po najmu što uključuje izloženost koja proizlazi iz: (i) varijabilnih plaćanja najma (ii) mogućnosti produženja i raskida (iii) jamstava za ostatak vrijednosti (iv) najmovi koji još nisu započeli a za koje je najmoprimac preuzeo obveze, . (c) ograničenja ili obveze koji proizlaze iz najmova (npr. kovenanti za primljene kredite) (d) transakcije prodaje s povratnim najmom.	Unutar Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika opisane su aktivnosti u okviru najma dok su unutar Bilješke 34 Potencijalne obveze napravljene objave vezane za buduće novčane odljeve po ugovorima za koje na datum izvještavanja nije sigurno hoće li biti produljeni	42-44, 79

Ukoliko je društvo najmodavac, sukladno MSFI 16 dužno je objaviti:		
a) iznos prihoda od najma u tabličnom obliku (osim ako je neki drugi oblik primjereniji) s razdijeljenim iznosom prihoda povezanog s varijabilnim plaćanjima najma koja ne ovise o određenom indeksu ili stopi.	Unutar Bilješke 7 Ostali prihodi	55
b) dodatne kvalitativne i kvantitativne informacije o aktivnostima u okviru najma koje zajedno s informacijama iz izvještaja o financijskom položaju, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanim tokovima korisnicima financijskih izvještaja služe kao osnova za procjenu učinka najмова na financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove najmodavca što među ostalim uključuje informacije koje korisnicima financijskih izvještaja pomažu procijeniti sljedeće:		
1) vrstu aktivnosti najmodavca u okviru najma; i	Bilješke 4 Sažetak značajnih računovodstvenih politika te Bilješke 7 Ostali prihodi	55
2) na koji način najmodavac upravlja rizikom povezanim s pravima koja je zadržao u odnosnoj imovini pri čemu je najmodavac dužan objaviti svoju strategiju upravljanja rizikom za prava koja je zadržao u odnosnoj imovini, uključujući informaciju na koje sve načine umanjuje taj rizik. Načini smanjivanja rizika mogu obuhvaćati ugovore o ponovnoj kupnji, jamstva za ostatak vrijednosti ili varijabilna plaćanja najma koji se upotrebljavaju u slučaju prekoračenja utvrđenih ograničenja.	Ne - s obzirom da se navedeno odnosi na dodatne informacije, a navedena objava ne postoji unutar financijskih izvještaja razumno je zaključiti kako Društvo procjenjuje da čitatelji financijskih izvještaja i bez navedene informacije mogu primjerenom ocijeniti utjecaj na financijski položaj Društva	
c) najmodavac je dužan raščlaniti svaki razred imovine, postrojenja ili opreme na imovinu koja jest i koja nije predmet poslovnih najмова. Isto tako, najmodavac je dužan objaviti informacije koje se zahtijevaju sukladno MRS 16 u pogledu imovine koja je predmet poslovnog najma (prema razredu odnosne imovine) odvojeno od imovine koju najmodavac drži i kojom se koristi.	Unutar Bilješke 19 Ulaganja u nekretnine	63 i 64
d) analiza dospijuća plaćanja najma, pri čemu prikazuje nediskontirana plaćanja najma koja će se primati na godišnjoj osnovi najmanje prvih pet godina i ukupne iznose za preostale godine.	Unutar Bilješke 19 Ulaganja u nekretnine postoji objava kako zbog promjenjivih uvjeta ugovora o podnajmu koje je teško predvidjeti, nisu prikazana minimalna plaćanja najma iz razloga što bi pouzdanost ove procjene bila upitna i mogla bi navesti na pogrešne zaključke.	64

Izvor: Izrada autora

Kako je vidljivo u tablici iznad, Društvo je izvršilo zahtijevane objave vezane za MSFI 16 unutar financijskih izvještaja. Također, moguće je primijetiti kako je u odnosu na Društvo SPAR Hrvatska, Konzum Plus zasebno objavio bilješke 18 Imovina s pravom korištenja te 30 Obveze po najmovima, dok je društvo SPAR Hrvatska isto prikazalo zajedno u bilješci 12 Primjena MSFI-ja 16 gdje su objavljene i sve ostale informacije za koje je očekivano objavljivanje unutar bilješki uz financijske izvještaje. Izostanak objave kratkoročnih plaćanja najma, plaćanja najмова imovine niske vrijednosti i varijabilnih plaćanja najma koja nisu

uključena u mjerenje obveze po najmu u okviru poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom toku biti će analizirana u idućem poglavlju ovoga rada te predstavlja prijedlog poboljšanja objava financijskih izvještaja.

4.4 Ocjena usklađenosti financijskih izvještaja odabranih društava sa zahtjevima standarda te prijedlozi poboljšanja objava

Analizom financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d. utvrđeno je kako je sukladno značajnosti izvršeno djelomično objavljivanje informacija vezanih za najmove. Iako su objavljene informacije o trošku i prihodu od najma te dospijeću obveza prema ročnosti unutar kategorija sukladno zahtjevu objava, kao rezultat analize usporednih izvještaja prijedlog poboljšanja objava sastojao bi se u bilančnom priznavanju imovine s pravom uporabe unutar bilance društva te dodavanjem ostalih objava relevantnih za najmove kako u računu dobiti i gubitka te izvještaju o novčanim tokovima tako i u bilješkama uz financijske izvještaje s obzirom da je društvo izradilo bilješke za stavke bilance i računa dobiti i gubitka koje su nominalno značajno niže vrijednosti od procijenjenog utjecaja najmova na bilancu društva (utjecaj implementacije MSFI 16 na bilancu je procijenjen na 44.907 tisuća kuna dok su izrađene bilješke za nematerijalnu imovinu u iznosu od 715 tisuća kuna odnosno financijske prihode i rashode u iznosu od redom 760 i 21.341 tisuća kuna). Također, s obzirom da su društva unutar djelatnosti trgovine objavili najmove detaljno s objavljenim iznosima koji su značajno niži od onih koji se spominju u izvještaju Lidla te s obzirom da je fokus IASB-a na boljoj i otvorenijoj komunikaciji sa čitateljima financijskih izvještaja, u ovome vidimo potencijalno mjesto poboljšanja objava.

Kod objava društva SPAR Hrvatska d.o.o. utvrđena je mogućnost poboljšanja objava vezanih za prihode te pristupa objavljivanja ili niti jedne objave za koju se procjenjuje da nije značajna ili dodavanje preostalih zahtijevanih objava za koje trenutno ne postoje objave s obzirom da je za pojedine stavke koje nisu primjenjive napravljena objava (npr. napravljena je objava kako ne postoje ugovori sa značajnom komponentom financiranja ili objava kako ne postoje značajne varijabilne naknade) te bi u smislu poboljšanja konzistentnosti bilo potrebno dodatno objaviti informaciju o (ne)primjenjivosti preostalih zahtjeva kao što su (1) objava o svojoj imovini priznatoj iz troškova stjecanja ili ispunjavanja ugovora s kupcem te (2) objava obveze vraćanja, povrata i druge slične obveze. Objavom navedenih informacija bilo bi jasnije da navedeno nije omaškom propušteno. Također, kako je navedeno ranije, iznos ukupnih novčanih tokova za najmove nije prikazan unutar samih izvještaja već je navedeno moguće implicitno izračunati zbrajanjem više stavki unutar izvješća o novčanim tokovima te bi

dodavanje ove objave unutar bilješke 12 Primjena MSFI-ja 16 omogućilo da čitatelj financijskih izvještaja ne mora samostalno zbrajati više iznosa unutar financijskih izvještaja već ima eksplicitno dostupnu navedenu informaciju.

Dodatno, prilikom analize financijskih izvještaja društva Konzum utvrđeno je kako unutar izvještaja o novčanom toku nije objavljen iznos kratkoročnih plaćanja najma, plaćanja najmova imovine niske vrijednosti i varijabilna plaćanja najma koja nisu uključena u mjerenje obveze po najmu u okviru poslovnih aktivnosti te s obzirom da je trošak kratkoročnih najmova kako je navedeno u bilješci 30. „Obveze po najmovima“ ostvaren u iznosu od 80.285 tisuća kuna te varijabilna plaćanja najmova 8.144 tisuća kuna smatramo potrebnim dodavanje ove objave u Izvještaj o novčanom toku. Iako je moguće pretpostaviti da je trošak približno jednak iznosu stvarnih plaćanja, radi se o dvije različite informacije te je potrebna i ovakva objava. Dodatno, s obzirom da je razina materijalnosti revizora određena na 76,5 milijuna kuna navedenu objavu smatramo značajnom za korisnike financijskih izvještaja. Također, daljnjim pregledom financijskih izvještaja društva Konzum ustanovljeno je kako informacija o vrijednosnom usklađenju zaliha nije konzistentna kroz izvještaj. Naime, u bilješci 11 *Umanjenje vrijednosti imovine* objavljen je iznos umanjenja vrijednosti zaliha u iznosu od 35.577 tisuća kuna dok je unutar Bilješke 22 Zalihe objavljeno umanjenje vrijednosti u iznosu od 39.052 tisuća kuna. Iako se radi o iznosu koji ne bi značajno utjecao na odluke investitora s obzirom na značajnost razlike, postoji mogućnost poboljšanja objava kroz povećanje konzistentnosti iznosa koji se na više mjesta ponavljaju u izvještaju.

4.5 Značajni budući zahtjevi objava u financijskim izvještajima

S razvojem i promjenama u poslovanju poduzeća diljem svijeta, nastaje potreba za ažuriranjem postojećih standarda izvještavanja kako na lokalnoj tako i na međunarodnoj razini. Također, potrebna je konvergencija između nacionalnih standarda zemalja sa najznačajnijim tržištima kapitala kako bi kapital na svjetskoj razini bio efikasno raspoređen. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je zadužen za donošenje MSFI-jeva koji će sukladno potrebi suvremenog poslovanja i zamijeniti postojeće MRS-eve.

Trenutne promjene najznačajnijih računovodstvenih standarda relevantnih za djelatnost trgovine odnose se na izmjenu standarda koji se odnose na izmjenu standarda koji uređuje evidenciju najmova a odnosi se na MSFI 16 Najmovi – COVID-19 olakšice za najam (Izmjene i dopune). Izmjene i dopune primjenjuju se retroaktivno za godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na ili nakon 1. lipnja 2020. godine. Ranija primjena je dopuštena uključivo u

financijskim izvještajima koji još nisu odobreni za objavu na dan 28. svibnja 2020. godine. Odbor za MSFI-jeve izmijenio je i dopunio standard kako bi pružio olakšice najmoprimcima od primjene smjernica o računovodstvu modifikacije najma iz MSFI-ja 16 vezano za olakšice za najam nastale kao izravna posljedica pandemije COVID-19. Izmjena i dopuna pruža praktično izuzeće za najmoprimce omogućavajući im da svaku promjenu u plaćanjima najma koja je posljedica utjecaja COVID-19 računovodstveno tretiraju na isti način na koji bi evidentirali promjenu prema MSFI-ju 16, ako promjena nije modifikacija najma, ali samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- a) promjena plaćanja najma rezultira revidiranom naknadom za najam koja je u osnovi ista ili manja od naknade za najam neposredno prije promjene,
- b) svako smanjenje plaćanja najma utječe samo na plaćanja koja su izvorno dospjela na datum 30. lipnja 2021. ili prije njega te
- c) nema bitnih promjena u ostalim uvjetima najma.

Osim navedenog, Odbor za MSFI-jeve izdao je revidirani Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje 29. ožujka 2018. godine. Konceptualni okvir donosi sveobuhvatan set načela i koncepata financijskog izvještavanja, objave standarda, uputa za definiranje konzistentnih računovodstvenih politika i pomoć u razumijevanju i tumačenju standarda. Odbor je izdao zaseban popratni dokument, Izmjene i dopune referenci na Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje, koji utvrđuje izmjene i dopune u relevantnim standardima u svrhu ažuriranja referenci u Konceptualnom okviru za financijsko izvještavanje. Cilj popratnog dokumenta je popratiti i podržati prijelaz na izmijenjeni Konceptualni okvir financijskog izvještavanja, društvima koja svoje računovodstvene politike pripremaju prema Konceptualnom okviru za financijsko izvještavanje, a kada nijedan MSFI standard nije primjenjiv na određenu transakciju. Za društva koja svoje računovodstvene politike pripremaju prema Konceptualnom okviru za financijsko izvještavanje popratni dokument je na snazi od 1. siječnja 2020. godine.

5 ZAKLJUČAK

Ulaskom u Europsku uniju, Republika Hrvatska je kao i ostale zemlje članice, u svrhu harmonizacije financijskoga izvještavanja, obvezna prilagoditi nacionalni računovodstveni sustav direktivama Europske unije odnosno izvještavanje velikih poduzeća određeno je prije svega Međunarodnim standardima financijskoga izvještavanja. Financijskom krizom u djelatnosti trgovine početkom 2017., naglašena je potreba za transparentnim izvještavanjem u svim djelatnostima, a napose trgovini kao poveznici između proizvođača i potrošača te jednoj od značajnijih djelatnosti u gotovo svakoj zemlji koja utječe na brojne djelatnosti kao što su djelatnosti poljoprivrede, proizvodnje, prerađivačke industrije te prijevoz i skladištenja. Pravovremeno i transparentno izvještavanje temelj je funkcioniranja tržišta kapitala te pretpostavka za povjerenje potrošača.

Analizom financijskih izvještaja društava unutar djelatnosti trgovine na primjeru Konzum Plus, Lidl te Spar Hrvatska utvrđeno je da iako svaki od analiziranih financijskih izvještaja u pojedinim segmentima različito objavljuje zahtijevane informacije, svi izvještaji u skladu su s MFSI te je moguće primijetiti kako načelo značajnosti uvelike utječe na opseg i kompleksnost financijskog izvještavanja. Usprkos pojedinim identificiranim preporukama poboljšanja objava unutar financijskih izvještaja, možemo zaključiti kako analizirani izvještaji sadržavaju potrebne objave te su usklađeni sa zahtjevima objava standarda relevantnih za najznačajnije računovodstvene kategorije u djelatnosti trgovine. Daljnje poboljšanje objava može se očekivati vezano za novouvedeni MSFI 16 za koji je tekuća godina predstavljala prvu godinu obvezne primjene navedenog standarda. Dodatno, nastavkom provedbe projekta IASB *Bolja komunikacija u financijskom izvještavanju* moguće je očekivati daljnja poboljšanja trenutno važećih standarda izvještavanja te detaljnija pojašnjenja obveza objava u financijskim izvještajima što će omogućiti kvalitetnije izvještavanje te donošenje boljih poslovnih odluka zainteresiranih strana.

LITERATURA

1. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2018) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2017.* [online]. Dostupno na: http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2018/09/Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitom-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2017_.pdf [1.7.2020]
2. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2019) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2018.* [online]. Dostupno na: <http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2019/07/PRIKAZ-STANJA-TRGOVINA-2018.pdf> [1.7.2020]
3. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (2020) *Prikaz tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj u 2019.* [online]. Dostupno na: [Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitom-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2019.pdf](http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2020/09/Prikaz-tržišta-trgovine-na-malo-mješovitom-robom-pretežno-hranom-pićima-i-higijenskim-proizvodima-za-domaćinstvo-u-Republici-Hrvatskoj-u-2019.pdf) (aztn.hr) [9.6.2021]
4. Ekonomski institut, Zagreb (2020) *Sektorske analize - Trgovina na malo – travanj 2020.* [online]. Dostupno na: https://www.eizg.hr/userdocsimages/publikacije/serijske-publikacije/sektorske-analize/sa_trgovina_2020.pdf [1.6.2021]
5. IFRS Foundation (2021) *About us: Who we are.* [online] Dostupno na: <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#history> [10.6.2021]
6. IFRS Foundation (2017) *Better Communication in Financial Reporting Case Studies* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/disclosure-initiative/better-communication-making-disclosures-more-meaningful.pdf?la=en> [1.7.2020]
7. IFRS Foundation (2018) *Disclosure Initiative – Principles of Disclosure* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/disclosure-initiative/disclosure-initiative-principles-of-disclosure/project-summary/di-principles-of-disclosure-project-summary.pdf?la=en> [1.7.2020]
8. IFRS Foundation (2018) *Use of IFRS Standards around the world 2018* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/feature/around-the-world/adoption/use-of-ifrs-around-the-world-overview-sept-2018.pdf> [15.7.2020]

9. IFRS Foundation (2018) *Conceptual Framework for Financial Reporting* [online]. Dostupno na: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf> [15.7.2020]
10. Gulin, D.; Grbavac, J.; Hladika, M. (2016) Kvaliteta korporativnog izvještavanja kao pretpostavka transparentnosti poslovnih subjekata, U: *Zbornik radova ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. No. Posebno izdanje 2016*. Mostar, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, str. 155
11. Mamić Sačer I. i Ramač Posavec S. (2012) Analiza problema praktične primjene međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj, *Ekonomski pregled : mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb*. 9-10, str. 541-560
12. Narodne novine (2015) *Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br.86/2015
13. Narodne novine (2009) *Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 136/09
14. Narodne novine (2020) *Zakon o računovodstvu*. Zagreb: Narodne novine d.d., br.78/2015, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20
15. Narodne novine (2020) *Zakon o trgovini*. Zagreb: Narodne novine d.d., br. 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 32/20
16. Segetlija, Z. (2002) *Maloprodaja u Republici Hrvatskoj*. Ekonomski fakultet Osijek, Osijek
17. Sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica [online]. Dostupno na: <https://www.dzs.hr/app/sektorizacija/> [10.7.2020]
18. Sever, I. (2014) *Utjecaj promjena računovodstvenih standarda na kvalitetu financijskog izvještavanja*. Doktorska disertacija. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
19. Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, L. (2012.) *Revizija – načela, standardi i postupci*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

20. Službeni list Europske unije (2008) *Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008 od 3. studenoga 2008. o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća* [online] Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1126-20210101> [15.7.2020]
21. Službeni list Europske unije (2016) *Uredba komisije (EU) 2016/1905 od 22. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R1905> [10.7.2020]
22. Službeni list Europske unije (2017) *Uredba Komisije (EU) 2017/1986 od 31. listopada 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 16* [online]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1986> [15.7.2020]
23. Tadijančević, S. (2006) Računovodstveno praćenje robe. U: Gulin D., Računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 250-260
24. Tušek B. i Žager L. (2008) *Revizija*. Zagreb : Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 174
25. Žager, L.; Sever Mališ, S.; Mamić Sačer, I. (2017) Analiza financijskih izvještaja - primjer poduzeća iz djelatnosti trgovine, *Računovodstvo i financije*, 2, str. 53-72

POPIS TABLICA

Tablica 1 Struktura tržišta trgovine na malo mješovitom robom, pretežno hranom, pićima i higijenskim proizvodima za domaćinstvo u Republici Hrvatskoj temeljeno na prihodima od prodaje	5
Tablica 2 Kriteriji klasifikacije poduzetnika prema Zakonu o računovodstvu	8
Tablica 3 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.	31
Tablica 4 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.	32
Tablica 5 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva Lidl d.o.o. k.d.	33
Tablica 6 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o.	35
Tablica 7 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o.	38
Tablica 8 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva SPAR Hrvatska d.o.o.	39
Tablica 9 Pregled objava vezanih za zalihe unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.	42
Tablica 10 Pregled objava vezanih za prihode unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.	42
Tablica 11 Pregled objava vezanih za najmove unutar financijskih izvještaja društva Konzum Plus d.o.o.	43

POPIS SLIKA

Slika 1 Prikaz objave knjigovodstvene vrijednosti zaliha klasificiranih na način prikladan za subjekt u financijskim izvještajima društva Lidl d.o.o. k.d.....	36
Slika 2 Prikaz objave knjigovodstvene vrijednosti zaliha klasificiranih na način prikladan za subjekt u financijskim izvještajima društva SPAR Hrvatska d.o.o.....	37

ŽIVOTOPIS

OSOBNE INFORMACIJE Marko Štefančić

 Junija Palmotića 78, 10410 Velika Gorica

 marko.stefancic0@gmail.com

Datum rođenja 09/06/1993

RADNO ISKUSTVO

18/6/2021-danas **Company Controller**

Ericsson Nikola Tesla d.d.

- priprema izvještaja za unutarnje i vanjske zainteresirane strane
- grupno izvještavanje

01/08/2017–18/6/2021 **Asistent/senior u reviziji**

Ernst & Young d.o.o., Zagreb

- provođenje asistentskih revizorskih procedura
- provođenje seniorskih revizorskih procedura (uključujući operativno vođenje tima na terenu te komunikacija rezultata revizije sa Upravom/Nadzornim odborom) za profitne i neprofitne klijente

09/01/2017–31/07/2017 **Pripravnik reviziji**

Ernst & Young d.o.o., Zagreb

- provođenje jednostavnijih asistentskih revizorskih procedura

15/07/2013–30/07/2016 **Pomoćni radnik u skladištu**

dm-drogerie markt d.o.o., Zagreb

- studentski posao

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2016–danas Ekonomski fakultet Zagreb, diplomski sveučilišni studij – smjer „Računovodstvo i revizija“

2012–2016 Ekonomski fakultet Zagreb, preddiplomski sveučilišni studij „Poslovna Ekonomija“

2008–2012 Gimnazija Velika Gorica

2000–2008 Škola stranih jezika "Lingua club", Velika Gorica
Engleski jezik

OSOBNE VJEŠTINE

Ostali jezici	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Stušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski jezik	C2	C2	C2	C2	C2
Njemački jezik	A2	B1	A2	A2	A2

Stupnjevi: A1 i A2: Početnik - B1 i B2: Samostalni korisnik - C1 i C2: Iskusni korisnik
[Zajednički europski referentni okvir za jezike](#)

Komunikacijske vještine Dobre komunikacijske vještine, stečene radom na poslovima koji zahtijevaju izravni kontakt sa kolegama (vođenje tima) te sa klijentom na svim razinama poduzeća (osobno, telefonski, e-mail).

Poslovne vještine Poznavanje računovodstvenih, revizorskih propisa i standarda.
Aktivno i napredno korištenje MS Office paketa (Word, Excel, PowerPoint).

Ostale vještine Proaktivnost, odgovornost i sposobnost za samostalan rad i rad u timu.
Vještine upravljanja timom

Vozačka dozvola B

DODATNE INFORMACIJE

Uz trenutni studij za zvanje magistra ekonomije, bavim se pjevanjem u vokalnom sastavu (klapi) te rekreativnim plivanjem.

Ostali interesi: jazz, kuhanje domaćeg piva (homebrewing).